ҲУРРИЯТ

МУСТАҚИЛ ГАЗЕТА

30 август - 12 сентябрь 2000 йил
35-36 (188-189) -сон

Чоршанба кунлари чиқади — 1996 йил декабрдан чоп этила бошлаган

ЭЪЗОЗЛИ АЙЁМ !

БИЗ, ЎЗБЕКЛАР...

*Субҳидамдан улашармиш Оллоҳи таоло,
Ҳар бандага, уни суйиб, насиба-ризқин.
Ўзбегимга танлаганда бир ватан-маъво,
Биз туғилган ерга тушмиш назари Ҳаққин!*

*Шу-шу бўлдик биз, ўзбеклар Эгамга яқин,
Осиб қўйди бошимизга қуёшимизни.
Қалбга кўчган меҳр бўлиб оташин чақин,
Гоҳо-гоҳо синар сабру бардошимизни.*

*Ерин усти бойликлари жаҳонга кўз-кўз,
Ер остининг хазинаси Тангримга аён.
Таърифини келтирмоққа тополмайсан сўз,
Ерда жаннат борлигига гувоҳ шу макон.*

*Темурбекни аллалаган олтин бешиги,
Улуғбекка юлдузларни санатган бу Ер.
Қулф нелигин билмай ўтган дарча, эшиги,
Ишончнома дастхатига босмаган муҳр.*

*Кураги ер ўпмаган мард Паҳлавон Маҳмуд,
Чингизхонни қон қусдирган Жалолиддини.
Карвон ўтар, ҳура-ҳура қолаверар ит,
Асраб юртин берди мардлар ёғий додини!*

*Атиргуллар бағри ичра боболар қони,
Момоларим кўз ёшлари дарёда оққан...
Айтинг, ҳеч ким эшитмаган оҳлари қани,
Китобларин гулхан қилиб, ақлини ёққан...*

*Эҳтиёт бўл, билиб босгин ҳар бир қадамни,
Хокин сотма, тупроқ дея, азиз биродар!
Танир экан она замин яхши одамни,
Ёт бир юртда роҳат топган қайси дарбадар?!*

*Ғайридинлар нопок изи ўчмаган ҳали,
Номаҳрамлар енг учида тутади оғу.
"Изм"ларни ким қўмсаса, не кечгай ҳоли?!
Саробларга ишонмагин, у — фаҳший туйғу!*

*Қуёш борки, нурафшондир кўк узра кундуз,
Тунни безар Оймомаю сўнмас юлдузлар.
Ахир, тонг ҳам шафақ ила отмайди бежиз,
Тирик жон бор — бу дунёда муродин излар.*

*Дўпписидан ўзбеклиги оламга аён,
Ўз белбоғин боғлатмаган бировга зинҳор.
Кибр эмас, ғурур қурган дилга ошиён,
Эътиқоду иймонига ҳамиша пойдор.*

*Меҳнат билан топган обрў, мартабасини,
Номусидай билар уни, қўймас ўйинга.
Номардлардан ҳазар қилар остонасини,
Алмаштирмас борлиғини зим-зиё тунга.*

*Ўзбеклик бу — ўзлик асли, ўзбекчиликмас,
Мустақиллик ато этди бу олий бахтни!
У — тақдирим, асрий орзум, жонимга пайваст,
Қуриб берди адолатдан қуламас тахтни.*

*Мустақиллик! Сен, озодлик, ҳурлик қуёши,
Ўзбекистон фахр айлайди Ҳумоси билан!
Минг шукрким, бугун халқим осмонда боши,
Кўзин очди ҳақиқатнинг зиёси билан!*

*Диёнату мурувватнинг чироғин ёқиб,
Муҳаббатли бўлмоқликни айласин насиб!
Умид билан келажакка мардона боқиб,
Биз бўлайлик давримизга фарзанд муносиб!*

*Эй, юрагим, тайёрмисан Янги асрга,
Қутла уни, кутганингдай оппоқ наҳорни!
Қўёлсанг, бас, ўз ғиштингни олий қасрга,
Созинг билан қарши олиб бахтли баҳорни!*

*Оллоҳ берган Ҳурриятнинг қадрига етиб,
Кел, босайлик бағримизга бир-биримизни!
"Ўзбекнома" китобини юракдан битиб,
Тарих қилиб қолдирайлик ўз умримизни!*

Нормурод НАРЗУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон халқ шоири

ЭНГ УЛУҒ, АЗИЗ

Энг улуғ, энг фарахбахш айёмимиз арафасида Оммавий ахборот воситаларини демократиялаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий жамғармаси ва Республика "Тасвирий ойина" ижодий уюшмаси ҳамкорликда ўтказиб келаётган анъанавий "Энг улуғ, энг азиз" танлови ўз ниҳоясига етди. Тан олиш жоизки, танлов том маънода ижодкорлар мусобақасига айланиб кетди. Биз танлов ғолибларининг бундан кейинги ижодий ишларида парвозлар тилаймиз.

Танишинг, "Энг улуғ, энг азиз" танлови ғолиблари:

Муҳаммаджон ОБИДОВ
Шуҳрат МИРЗАКАРИМОВ — Тележурналистлар. Мустақиллик мавзуида йил давомида берилган долзарб ахборотлари учун.

Бахтиёр РИЗО — Журналист. Матбуотда эълон қилинган "Озодликнинг олис йўллари" туркум мақолалари учун.

Йўлдош СУЛАЙМОН — Шоир. Истиқлол мавзуидаги қатор чиқишлари учун.

Зокир ХУДОЙШУКУРОВ — Ўзбекистон радиосининг "Ёшлар" канали бош муҳаррири. "Тарих ва тақдир" рукнидаги туркум эшиттиришлари учун.

Бардиқбой АЙТМУРАТОВ — Мусаввир. "Қорақалпоғистон" тарихий асарлари учун.

Шавкат БОЛТАЕВ — Фотосуратчи. "Бухоро тарихий обидалари ва замондошларимиз" мавзуидаги туркум фотосуратлари учун.

РАҒБАТЛАНТИРУВЧИ МУКОФОТ:

Анвар МИРСОАТОВ — Мусаввир. "Ўзбекистон манзаралари" номли туркум асарлари учун.

Мақсуд АБДУРАҲИМОВ — Адабиётшунос ва таржимон. Тарихий, маърифий мавзудаги мақолалари учун.

Анвар НУРАЛИЕВ — Мусаввир. "Мустақиллик йилларида эришилган ютуқлар" плакатлар мажмуаси учун.

Эргашали ТОЖИБОЕВ — Ҳайкалтарош. "Алла, Она ва Бахт" номли туркум ҳайкаллари учун.

Рустам ХУДОЙБЕРГАНОВ — "Замондошларимиз портрети" асарлари учун.

Фарҳод ҚУРБОНБОЕВ — Фотосуратчи. Истиқлол мавзуидаги суратлари учун.

Билол АМИНОВ — Публицист. Маънавият ва табиат мавзуидаги мақолалари учун.

Сотиболди АБДУВОҲИДОВ — Тележурналист. "Оталар чойхонаси" телекўрсатувлари учун.

Юлия ЛАРЮХИНА — Мусаввир. "Лаби ҳовуз" номли асари учун.

Сафтер НАГАЕВ — Ёзувчи. Тарихий мавзудаги мақолалари учун.

Алишер РАҲИМОВ — Кулол. Камолиддин Беҳзод юбилейига бағишланган туркум асарлари учун.

Алла КЛИНОВА — Журналист. Мустақиллик мавзуидаги туркум мақолалари учун.

Леонид ГУСЕИНОВ — Фотомухбир. "Мустақиллик одимлари" мавзуидаги туркум фотосуратлари учун.

ҚУТЛАЙМАН!

ЎТГАН ШАНБА КУНИ ПОЙТАХТНИНГ Мирзо Улуғбек истироҳат боғида ушбу йилнинг "Энг улуғ, энг азиз" танлови ғолиблари тантанали равишда тақдирланди. Танлов ташкилотчилари, қолаверса, боғ маъмурияти тадбирнинг юқори савияда, кўтаринки руҳда ўтказилиши учун барча шароитларни муҳайё қилгани йиғилганларга чиндан-да қувонч бахш этди. "Мен бундай тадбирлар мунтазам ўтказилиб турилишини жуда-жуда истар эдим!" дея ҳаяжонини яширмай айтганларни кўп эшитдим. Фурсатдан фойдаланиб, кекса журналист сифатида ғолиб қаламкашлар ижодига юксак парвозлар тилайман. Юртимиз тинч, осойишта бўлсин, зеро, биз учун, барча-барча юртдошларимиз учун ҳам энг улуғ, энг азиз мукофот – Ватанимиз тинчлиги, осойишталигидир!

Шавкат НИЁЗОВ

Истиқлолимизнинг 9 йиллик байрами муносабати билан тақдирланган азиз ва заҳматкаш ҳамкасблар! Олий мукофотлар, олий эътирофлар муборак!

"ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЖУРНАЛИСТ"

Жабборов Шуҳрат — "Халқ сўзи" газетаси бош муҳаррири ўринбосари

Жамилова Гулчеҳра Каримовна — "Сиҳат-саломатлик" журнали бўлим муҳаррири

Калонхонов Мурод — "Адолат" газетаси мухбири

Кистанова Татьяна Ивановна — "Спорт" газетаси бўлим мудири

Комилжонов Маҳмуджон Орифович — "Тошкент оқшоми" газетаси масъул котиби

Обидов Рустамбой Турсунович — "Сирли олам" журнали бош муҳаррири ўринбосари

Сапаров Михли — "Халқ сўзи" газетаси бўлим муҳаррири

Ходжаева Назирахон Болтабаевна — Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигининг Наманган вилояти мухбири

Шомансурова Раҳима — Эркин ижодкор

Ҳусаинов Сулаймон — Самарқанд вилояти "Зарафшон" газетасининг бўлим муҳаррири

"ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ"

Аҳмедов Сирожиддин Убайдуллаевич — "Гулистон" журнали бўлим муҳаррири

Джуманиязов Розметбай — Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги фотомухбири

Жўраев Маҳмуд — "Қишлоқ ҳаёти" газетаси рассоми

Файзуллаев Амир Сайдуллаевич — "Жаҳон адабиёти" журнали бўлим муҳаррири

Ҳасанов Наби Ғаниевич — "Ўзтелерадио" компанияси радиоэшиттириш ва овоз ёзиш уйининг овоз режиссёри

"МЕҲНАТ ШУҲРАТИ" ОРДЕНИ БИЛАН

Маҳмудова Санъат Содировна — "Саодат" журналининг Фарғона вилояти мухбири

Файзиева Гулчеҳра Содиқовна — "Ўзбекистон адабиёти ва санъати" газетаси бўлим муҳаррири

"ДЎСТЛИК" ОРДЕНИ БИЛАН

Касимов Аҳмаджон — "Ўзтелерадио" компанияси хорижий мамлакатларга эшиттиришлар бошқармасининг "Осиё" таҳририяти бош муҳаррири

Шакирова Наталья Александровна — "Правда Востока" газетасининг Самарқанд вилояти мухбири

"ШУҲРАТ" МЕДАЛИ БИЛАН

Алимов Абдуазим — "Ўзтелерадио" компанияси "Ёшлар" телеканали бош муҳаррири

Аҳмедов Номоз — "Қашқадарё" газетаси бўлим мудири

Бобожонова Фарида Тўйчиевна — "Овози тожик" газетаси корректори

Егоров Михаил Юрьевич — "Народное слово" газетаси масъул котиби

Жолдасова Ольга Григорьевна — "Тафаккур" журнали бадиий муҳаррири

Жумабоева Рысгул Бозоримбетовна — Қорақалпоғистон Республикаси телерадиокомпанияси "Ёшлар" радиоканали бўлим мудири

Жуманазаров Обиджон — "Ишонч" газетасининг Наманган вилояти мухбири

Зоитов Патхулла Эргашевич — "Ўзтелерадио" компанияси "Ёшлар" телеканали бош режиссёри

Калошин Владимир Николаевич — "Ватанпарвар" газетаси бўлим муҳаррири

Куббасова Алла Борисовна — "Ферганская правда" газетаси бўлим муҳаррири

Кузибаев Зокиржон Шарифович — "Ўзтелерадио" компанияси ижтимоий-сиёсий эшиттиришлар таҳририяти сиёсий шарҳловчиси

Мавлонов Элмурод — "Сирдарё ҳақиқати" — "Сырдарьинская правда" газеталари масъул котиби

Мансуров Бахтиёр Ходжаевич — Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигининг маҳаллий ахборот таҳририяти бош муҳаррири ўринбосари

Назаров Бахтиёр Мамадович — "Қонун ҳимоясида" журнали ва "Ҳуқуқ" газетаси бош муҳаррири ўринбосари

Нишонов Мирзакомил — "Андижоннома" газетаси бўлим муҳаррири

Парпиев Фахриддин Ражабович — "Жаҳон" ахборот агентлиги бош директорининг биринчи ўринбосари

Раупов Сирожиддин Пўлатович — "Инсон ва қонун" газетаси бош муҳаррири ўринбосари

Рахмонқулов Абдуллажон — "Жиззах овози" газетаси бўлим муҳаррири

Ризаев Наврўз Ибодуллаевич — "Ўзтелерадио" компанияси "Таҳлилнома" кўрсатуви муаллифи ва бошловчиси

Сайдалиева Басира Акрамовна — "Оила ва жамият" газетаси мухбири

Саломатина Тамара Михайловна — "Ўзтелерадио" компанияси "Ахборот" дирекцияси шарҳловчиси

Сейдаҳметов Омонгелди — "Нурли жол" газетаси бош муҳаррири ўринбосари

Тожибоев Содиқжон Солижонович — Наманган вилояти Тўрақўрғон тумани "Давр" газетаси муҳаррири

Турдимов Шомирза Ғаниевич — "Соғлом авлод учун" журнали бўлим муҳаррири

Тўхтаев Маннон Отабоевич — "Фидокор" газетасининг Бухоро вилояти мухбири

Усманова Зуҳро Октамовна — Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги бош муҳаррирининг ўринбосари

Усмонова Умида Гофуровна — "Ўзтелерадио" компанияси "Ёшлар" телеканали катта муҳаррири

Ходжаева Бекпошша Ишчановна — Хоразм вилоят телерадиокомпанияси катта муҳаррири

Эрматов Ҳусан Тоҳирович — "Ўзтелерадио" компанияси "Сиёсат" таҳририяти бош муҳаррири

Эрхўжаев Тўрахўжа Ҳасанович — "Қадрият" газетаси бош муҳаррири

Юсупова Маҳбуба — Тошкент вилояти "Янгийўл" газетаси масъул котиби

Ўроқов Ваҳобиддин Зиёдуллаевич (Ваҳобиддин Зиё) — "Ўзтелерадио" компанияси "Ёшлар" радиоканали гуруҳ раҳбари

Қодиров Абдурауф Мамараимович — "Ўзтелерадио" компанияси Сурхондарё вилояти мухбири

Ҳотамов Одилкул — Навоий вилояти Кармана тумани "Кармана ҳаёти" газетаси муҳаррири

ТАКЛИФ

МУСТАҚИЛЛИК ТИМСОЛИ МАЖМУАСИ

Биз ҳаётда кўпни кўрган мўйсафид кишилар сифатида мамлакатимиз Мустақиллик йилларида эришган ютуқларни кузатиб юриб, ғайратимиз жўш уриб кетади. Қани эди, ёшроқ бўлсак, бурунги куч-қувватимиз қайтсаю, эртаю кеч тиним билмай бор билим ва тажрибамизни мустақилликни янада мустаҳкамлашга сафарбар этсак!..

Юртимизда, жумладан, пойтахтимизда кўз ўнгимизда рўй бераётган бунёдкорликларни кўриб ҳайрату қувончимизни яширолмаймиз, булардан барча-барча етарли даражада ғурурлана билишини жуда-жуда истаймиз. Шундай пайтларда хаёлга турли фикрлар келиб қолади денг. Юқорида айтганимиздек, Истиқлол тимсолига айланган иншоотлар, обидалар, ҳайкаллар йил сайин кўпаймоқда, уларнинг бош меъмори муҳтарам Юртбошимиз экани ҳам тарихий ҳодиса! Мустақиллик майдони тубдан қайта қурилаётгани ҳам айни муддао. Шу ўринда бир таклиф бор эди.

Демоқчимизки, Ватанимиз Мустақиллигининг ўлмас тимсоли сифатида ўзига хос мажмуа бунёд этилса. Мажмуа биноларидаги заллар, хоналар ва шийпонларда Ўзбекистонимизнинг кечаги, бугунги ва эртанги манзаралари акс этган кўргазмалар қўйилса. Мажмуа ўртасида 150 метрли минора қад кўтарса, унинг юзинчи метридаги айланувчи майдончадан шаҳар томошаси йўлга қўйилса, ватандошларимиз, хусусан хориждан ташриф буюрувчи меҳмонлар бамисоли Эйфел минорасидан Парижни томоша қилганларидек Ўзбекистон пойтахтининг Мустақиллик йилларида эришган ва эришаётган амалий ютуқларини кўриб, уларга тан берсалар!..

Ҳамза УБАЙДУЛЛАЕВ,
Сайфиддин ФАХРИДДИН ўғли

ТУЗАТИШ

Газетамизнинг ўтган сонида: "Фарғона вилояти бўйича икки дона "Ҳуррият" сотувга чиқарилади", деган хабар берилган эди. Республика "Матбуот тарқатувчи" ҳиссадорлик компаниясидан хабар қилишларича, вилоят газета дўконларига 100 дона "Ҳуррият" сотувга чиқарилар экан.

Президентимиз Фармонлари асосида тақдирланганлар орасида жамоамизнинг заҳматкаш жўрналисти, ғоятда маърифатли ва заҳматкаш Инсон Сирожиддин Аҳмедовнинг номи борлигини кўриб бошим осмонга етди! У кишининг Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими унвонига мушарраф бўлгани бир қувонч бўлса, бир ҳассос ходимнинг хизматлари туфайли "Гулистон" журнали тилга тушгани икки карра қувонч бахшида этди. Фурсатдан фойдаланиб барча ижодкорларни юксак ишонч билан муборакбод этаман!

Маъфура МУҲАМЕДОВА

ҲИКМАТ

Табиат қонуниятларини инсон тафаккури даражасига туширмаслик керак.

Фрэнсис БЭКОН

ҚИЁС

Ўтган йил якунлари бўйича АҚШ Президенти Билл Клинтон ва унинг рафиқаси Хиллари хоним йиллик оилавий даромадлари (419,39 минг $) ҳисобидан 92,104 минг АҚШ доллари федерал солиғи тўлашган. Йиллик даромаднинг 200 минг доллари президент маошидан иборатдир. 1999 йилда президент ва унинг рафиқаси хайрия мақсадлари учун 39,2 минг доллар ўз ҳисобидан пул ўтказганлар.

РАҚАМ

Индонезия матбуоти хабарига кўра, мамлакатнинг собиқ президенти Сухарто оиласининг умумий жамғармаси 40 млрд. долларни ташкил этади.

ҲУРРИЯТ
мустақил газета

МУШОҲАДА

ДЕМОКРАТИЯНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ

Иккинчи чақириқ Олий Мажлиснинг учинчи сессияси кун тартибига "Қонун лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамаси тўғрисида"ги Қонун лойиҳаси биринчи ўқишда киритилмоқда. Демократик давлатларнинг илғор тажрибаси ва миллий анъаналаримиздан келиб чиқиб айтиш мумкинки, қонун лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамаси — бевосита демократиянинг муҳим институтидир.

Акмал САИДОВ, профессор

"Қонун лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамаси тўғрисида"ги Қонун лойиҳасини Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримовнинг иккинчи чақириқ Олий Мажлис биринчи сессиясида сўзлаган дастуриламал маърузасида илгари сурилган ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг жорий йилнинг 2 июнидаги Фармони ва Олий Мажлис Кенгашининг "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси қўмиталари ва комиссиялари қонунчилик ва назорат-таҳлил фаолиятининг 2000 йилга мўлжалланган режаси тўғрисида"ги қарори билан тасдиқланган махсус Дастурда белгиланган устувор вазифаларни амалда татбиқ этиш йўлидаги амалий саъй-ҳаракат натижаси сифатида талқин қилиш ўринли. Умуман, "Қонун лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамаси тўғрисида"ги Қонун жаҳон парламентаризми амалиётида биринчи бор тайёрланган лойиҳадир.

Сессия кун тартибига биринчи ўқишда киритилаётган мазкур Қонун лойиҳасининг аҳамияти шундаки, бу, аввало, фуқароларимизнинг жамият ва давлат ҳаётидаги муҳим масалалар муҳокамасида қатнашишдан иборат конституциявий ҳуқуқларини таъминлашга қаратилган муҳим ҳуқуқий ҳужжат ҳисобланади.

Мустақиллик йилларида Парламент томонидан 300 дан ортиқ қонун қабул қилинган бўлса, шулардан қарийб 30 таси умумхалқ муҳокамасига чиқарилган. Ҳозирги пайтгача фуқароларнинг қонун лойиҳалари муҳокамасида иштирок этиш ҳуқуқлари, асосан, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси тўғрисида"ги Конституциявий Қонун ва "Ўзбекистон Республикаси қонунларини тайёрлаш тўғрисида"ги Қонун билан тартибга солиб келинмоқда. Айни чоғда, қонун лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамасини уюштириш, ўтказиш, умумлаштириш ва якунлаш жараёнларини аниқ ҳамда муфассал тавсифлаб берувчи ҳуқуқий асос мавжуд эмас.

Ҳар қандай мамлакат парламенти томонидан қабул қилинажак қонун ҳужжатларининг, айниқса, жамият ва давлат ҳаётида алоҳида аҳамият касб этадиган қонун лойиҳаларининг халқ томонидан очиқ ва кенг муҳокама қилиниши муҳим демократик институтни ташкил этади.

Умумхалқ муҳокамасининг бош мақсади қонун ижодкорлиги жараёнини демократлаштиришга, фуқароларнинг қонун лойиҳаларига доир фикр, мулоҳаза ва таклифларини ҳисобга олишга ҳамда ўрганиб чиқишга, аҳолининг ижтимоий-ҳуқуқий фаоллигини оширишга қаратилгандир. Ўзбекистон Парламенти томонидан мазкур Қонуннинг қабул қилиниши мамлакатимиз тараққиётининг сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва маънавий-маърифий соҳаларидаги устувор йўналишларни қамраб олган ҳамда инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари ҳимоясига қаратилган Қонунлар лойиҳаларини зарур ҳолларда умумхалқ муҳокамасига қўйиш йўли билан жамиятимизда демократия тамойилларини янада чуқурлаштириш имконини беради.

"Қонун лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамаси тўғрисида"ги Қонун лойиҳаси 25 та моддани ўз ичига олган тўрт бобдан иборат. Қонун лойиҳасининг 1-моддасида айтилганидек, ушбу ҳужжат жамият ва давлат ҳаётининг энг муҳим масалаларига дахлдор қонун лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамаси билан боғлиқ муносабатларни тартибга солади. Унда қонун лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамаси учун долзарб аҳамиятга эга бўлган ихтиёрийлик, тенглик, ошкоралик, ҳамма учун очиқлик, эркин фикр билдириш каби асосий принциплар аниқ белгилаб берилиши баробарида, ҳар бир тамойилга алоҳида моддаларда ойдинлик киритилган. Бу нафақат қонун лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамаси моҳиятига, балки фуқаролик жамиятининг халқаро миқёсда эътироф этилган ва Конституциямизда ўз ифодасини топган демократик тамойилларига ҳам, халқимизнинг жамиятни демократлаштириш ва эркинлаштириш борасида ўтказилаётган сиёсий ислоҳотларни изчил ривожлантириш ва янада чуқурлаштиришга бўлган хоҳиш-истагига ҳам тамомила мосдир.

Қонун лойиҳасида фуқароларнинг умумхалқ муҳокамасида ихтиёрий иштирок этиш, қонун лойиҳасига доир таклиф ва мулоҳазаларини тегишли идораларга тақдим қилиш, умумхалқ муҳокамаси йўлида уюштириладиган турли тадбирларда эркин қатнашиш ва қонун билан белгилаб қўйилган бошқа бир қатор ҳуқуқларга эгалигига ҳамда ушбу ҳуқуқларнинг кафолатланишига айрича эътибор берилганлиги диққатга сазовордир.

Қонун лойиҳасининг 4-моддасига мувофиқ, фуқаролардан ташқари, давлат органлари, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, сиёсий партиялар ва бошқа жамоат бирлашмалари ҳам қонун лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамаси иштирокчилари бўлишлари мумкин.

Лойиҳада оммавий ахборот воситаларининг қонун лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамасида иштироки алоҳида моддада белгилаб берилган. Унга кўра, оммавий ахборот воситалари қонун лойиҳалари умумхалқ муҳокамасининг боришини ёритадилар, қонун лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамаси иштирокчиларининг таклифлари ва мулоҳазаларини эълон қилиб борадилар.

12-моддада қонун лойиҳаларини умумхалқ муҳокамасига чиқариш ташаббуси қонунчилик ташаббусига эга бўлган органлар ва шахсларга ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг қўмиталари ва комиссияларига тегишли эканлиги қайд этилган.

Қонун лойиҳасининг яна бир муҳим жиҳати шуки, унда қонун лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамасини тайинлаш, қонун лойиҳаларини умумхалқ муҳокамаси учун матбуотда чоп этиш, умумхалқ муҳокамасига доир тадбирлар уюштириш, қонун лойиҳаларини муҳокама қилиш, қонун лойиҳалари умумхалқ муҳокамаси иштирокчиларининг таклиф ва мулоҳазаларини кўриб чиқиш, умумлаштириш, умумхалқ муҳокамасини якунлаш, муҳокама якунларини эълон қилишдан иборат қонун лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамасини ташкил этиш ва ўтказиш билан боғлиқ барча жараёнлар босқичма-босқич ва тушунарли қилиб тавсифлаб берилган.

"Қонун лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамаси тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳасини тайёрлашда АҚШ, Франция, Румыния, Болгария, Куба, Украина, Россия ва бошқа мамлакатларнинг бу соҳадаги тарихий ҳамда бугунги кундаги қонунчилик амалиётига, шунингдек, инсон ҳуқуқлари бўйича халқаро андозаларга асосланилди.

Муаллиф ҳақида: А.Саидов — Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари қўмитасининг раиси, Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий маркази директори. Юридик фанлари доктори.

МУБОҲАСА

"ГАЗЕТА ҲАММАГА КЕРАК"

дейди Самарқанд шаҳар ҳокими Пўлат АБДУРАҲМОНОВ

"Ҳуррият"нинг 2000 йил 23-29 августдаги 34-сонида "Газета кимга керак: муассисгами, муштарийгами, таҳририятгами?" сарлавҳали мақола эълон қилинган эди. Унда тилга олинган ҳар учала томонга ҳам газета зарурлиги далиллар билан кўрсатиб берилган эди. Мақола муаллифи Самарқанд шаҳрининг ҳокими П.Абдураҳмонов билан учрашиб, унда кўтарилган масалалар атрофида суҳбатлашди.

— Ҳурматли Пўлат Мажидович! Дастлаб матбуотга, умуман, сўз эркинлигига бўлган муносабатингизни билмоқчи эдик.

— Муносабатим жуда ижобий. Мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотларни қуруқ гапу ваъдалар билан, ҳатто юқоридан келадиган топшириқларни кўр-кўрона бажариш билан амалга ошириб бўлмайди. Президентимиз И.Каримов ўз чиқишларида оммавий ахборот воситаларининг жамиятдаги алоҳида мавқеи ҳақида сўз юритиб, улар ўз ўрнини топиши лозимлигини уқтирмоқда. Афсуски, ҳозирча улар ўз жойини топгани йўқ. Журналистлар ҳали ҳам у ёқ-бу ёққа қараб фикр билдиришади. Юқоридан қаттиқ тазйиқ бўлаётгандек иш кўришади.

Менинг аниқ хулосам шу: ислоҳотларнинг ҳаракатлантирувчи кучини оммавий ахборот воситаларининг ҳаётни очиқ, объектив ёритиб бориши ташкил этади. Ваҳоланки, ҳозирги матбуот, радио, телевидениеда кўпроқ олди-қочди гаплар, фақат ижобий йўналишдаги мақтовлардан иборат материаллар берилмоқда. Бу билан олдинга қараб бориб бўладими, ислоҳотларни чуқурлаштириш мумкинми?

Ривожланишга тўсиқ бўлаётган кучлардан бири бюрократиядир. Тўғри, турли даражадаги хизматчилар, амалдорлар, бир сўз билан айтганда, бюрократия керак. Лекин жамиятнинг ўта бюрократлашишига қарши муносиб куч ҳам зарур. Менимча, ана шундай куч оммавий ахборот воситаларидир.

Матбуотнинг таъсир кучини кўрсатувчи бир мисолга мурожаат қилайлик. Яқинда "Самаркандский вестник" газетаси яхшигина фельетон чоп этганди. Ўқиб хурсанд бўлдим. Унда 1-шаҳар шифохонаси ҳудудида ўзбошимчалик билан савдо дўконлари, дорихоналар қурилаётганлиги танқид қилинган. Газетада фельетон босилган куннинг эртасидаёқ қурилиш ишлари тўхтатилиб, қурилаётган бинолар бузиб ташлана бошланди. Бу энди бошқаларга ҳам сабоқ бўлади.

— Матбуотда янграган танқид албатта биринчи раҳбарга ҳам бориб тегади. Шу сабабдан ҳокимлардан аксарияти ўз газетасида салбий материаллар босилишига тарафдор эмас. Аниқроғи, бунга йўл бермайди. Сизнинг бу масалага муносабатингиз қандай?

— Албатта, шаҳримиз ҳақида матбуотда чиққан ҳар бир танқид биринчи раҳбар сифатида менга тегади. Ҳаёт эса камчиликсиз бўлмайди. Бежиз беайб — парвардигор дейилмайди. Маълумки, касалликни хаспўшлаш унинг янада оғирлашувига олиб келади. Касаллик газак олиб, тузалмас дардга айланиши мумкин. Танқид ҳам камчиликнинг чуқур илдиз отиб кетишига йўл қўймайдиган омилдир. Агарда танқид амалий ва объектив бўлса, у шахсга эмас, ишдаги камчиликни тугатишга қаратилган бўлса, бундай танқиднинг жуда кўп ижобий томонлари бор. У яхши оқибатларга олиб келади. Мен Самарқанд телевидениеси ходимларига мавжуд камчиликларни очиқ кўрсатинглар деганман. Масалан, шаҳар кўчаларидаги чиқинди уюмлари намойиш этилса ва телевидениенинг бу чиқиши камчиликка барҳам берса, бундай танқиддан ҳаммага фойда эмасми? У менинг ишимни ҳам енгиллаштиради. Чунки ҳокимнинг бир ўзи шаҳарни бошқаролмайди. Холис танқидни фақат қўллаб-қувватлашимни яна бир марта таъкидламоқчиман.

— Газетамизнинг молиявий аҳволи ночорлигидан хабардорсиз. Муассис сифатида шаҳар ҳокимлигининг газетага молиявий кўмагига қандай қарайсиз?

— Газетани ҳар томондан бажонидил қўллаб-қувватлайман. Чунки газета шаҳар учун жуда керак. Барча йўллар билан унинг молиявий аҳволини яхшилашга ҳаракат қиламиз. Лекин қозонда бўлса, чўмичга чиқади-да. Биз бюджет маблағларига қараб турмасдан, молиялаштиришнинг бошқа йўлларини топишимиз керак. Бу ишда таҳририят ҳам фаол қатнашиши зарур. Рекламадан ташқари маблағ топишнинг бошқа йўллари ҳам бор-ку! Бу йўналишда амалга ошириладиган ҳар қандай ташаббусни биз фақат маъқуллаймиз. Ишқилиб, газета мунтазам чиқиб туриши учун таҳририят ва муассис биргаликда ҳаракат қилсак, бунга эришсак, нафақат сизу биз, балки бутун жамият манфаат кўради. Чунки газета ҳаммага керак.

Суҳбатдош: Тошпўлат РАҲМАТУЛЛАЕВ

Республикамиз мустақиллигининг 9 йиллигига бағишланади

ҲАЙДАР АКАНИНГ ДЕҲҚОН ЎҒЛИ

Рустам даладан хурсанд қайтди. Қувонмасинми, ахир! Шода-шода маржон таққан, ҳар бирида 15-20 кўсак бўлган ғўзалар майин шабадада бир текис чайқалади. Яқинда сув ичган, саратон сувига, деҳқон меҳрига қонган ғўзалар ҳар қандай кишининг ҳавасини келтиради. Ҳа, чиндан ҳам гўзал эди бу манзара!

Рустамнинг дилида бундай соҳир ҳислар кўп кечган, яқиндагина буғдойзорлар оралаб юрганида ана шундай ширин ҳислар оғушида бахтиёр сезганди ўзини. Ҳар гектар ердан 41 центнердан буғдой ҳосили ундириш ҳазилакам иш эмас. Йил қурғоқчил келди. Шундай бўлса-да, астойдил меҳнат қилганликлари туфайли омборлар донга тўлди.

Ўшанда бу ерда меҳнат қилган комбайнчилар ҳам, туман ҳокими вакили ҳам ҳосилнинг мўллигини кўриб, ўз ҳайратларини яширишмаган эди.

— Ўлманг, Рустамжон, — деган эди туман ҳокими вакили Абдураҳмон Кўқонов, — ота ўғлисиз-да, асл деҳқон фарзанди! Минг қилса ҳам Синдоров деҳқончилик мактабининг вакилисиз-да. Мўл ҳосил ундиришни сизлардан ўрганса арзийди. Яшанг, Ҳайдар аканинг деҳқон ўғли!

Кўқоновнинг гапларида жон бор эди, Ҳайдар ака чиндан ҳам Кўзибоқар Синдоров мактабининг илғор вакилларидан бири. Бир умр ўша хўжаликда баракали меҳнат қилди. Ҳозирда эса кексалик гаштини сурмоқда.

Рустамнинг назарида "Ота ўғли" деган номдан ҳам улуғроқ мақтов йўқ. Кўқоновнинг бу гапларидан сўнг отаси билан фахрланиш туйғуси бир неча кунгача Рустамни тарк этмади. Аслида оиланинг барча аъзолари деҳқончилик илмини сув қилиб ичиб юборганлар. Укалари Шароф ҳам, Достон ва Абдурасуллар деҳқончилик бобида Рустамдан қолишмайди. Аслида Рустамнинг донғини чиқарганлар ҳам шулар — укалари.

Рустамнинг очиқ чеҳра билан қайтганини кўрган Юлдузхон одатдаги қувноқлиги билан сўради:

— Ҳа, дадаси, димоғингиз чоғ кўринади, — деди эрининг қўлига сув қуя туриб.

— Э, аяси, далада шундай ишлар бўляптики, кўриб кўзинг қувнайди. Зовур қазиш ишлари тугалланай деб қолди. Сизот сувлар ҳалитдан зовурдан оқаётганлигини кўрдим. Биласанми, бу нимадан дарак беради? Ернинг баданидаги шўр сувлар оқиб кетаяпти, энди ер эркин нафас ола бошлайди.

— Демак, Райимқул ака сўзининг устидан чиқибди-да!

— Ҳа, нимасини айтасан, аяси! Шу одам келди-ю, туманимизда ишлар жонланиб кетди. Вилоят ҳокими Шавкат ака Мирзиёев ҳам ажойиб инсон экан. Менинг арзу додимни астойдил тинглайди. Шавкат ака зовур қаздириб бераман деган эди, мана, сўзининг устидан чиқди, отасига минг раҳмат. Минг қилса ҳам Президентимизнинг назарига тушган-да! Худо хоҳласа, бугун-эрта матбуот орқали у кишига миннатдорчилик билдираман!

Дастурхон устида унинг хаёллари яна далага кўчди. Тоғдай-тоғдай тупроқлар остида қолиб кетган дуркун ғўзаларни кўриб, беихтиёр кўзларидан ёш чиқиб кетди. Бир туп ғўзани қўлига олди. Мажолсиз, сўлғин ғўзалар: "Менинг айбим нима, нега бизни нобуд қилдинглар?!" дея таъна қилаётгандек бўлди. Рустам маъюс тортиб кетди. "Начора, жанг қурбонсиз бўлмас экан, бу муҳорабада сенлар қурбон бўлдинглар. Келгусида минглаб ғўзаларнинг гуллаб-яшнаши учун сенлар зомин бўлдинглар, ғўзаларим!" Илгарилари Рустам мухбирларнинг "Фалончи деҳқон ер билан, ғўза билан тиллашибди" деган ибораларини ўқиганида мийиғида кулар, олиб қочишга жуда уста-да мухбирлар, дея истеҳзо қиларди. Шу тобда ўзи ғўзалари билан тиллашар, наинки тиллашар, видолашар ҳам эди.

Кейин боққа йўл олди, ҳил-ҳил пишиб турган меваларни кўриб кўзлари қувонди. Назарида, боғ янада яшнаб кетгандек туюлди. Меваларга ҳам ранг кириб қолгандай эди. "Энди сизлар яшайсизлар, боғларим, ҳали шундай мевалар берасизларки, бутун хўжалик аҳли еб адо қилолмайди. Бундан бир неча кун илгари бир туп олма дарахтининг шўрдан қуриганлигини кўриб, роса хафа бўлганди. Боғни боғ қилиш осон эмас, албатта. Ҳар бир туп дарахтни дарахт қилгунча она сути оғзига келганди. Бир туп дарахт эса шўрдан сарғайиб кетганди. Уни олиб ташлади. Баҳорда ўрнига бошқа экишни режалаштириб қўйди. Худо хоҳласа, энди дарахтлар ўлмайди, ердаги шўр сувлар оқиб кетди, дея ўйлади. Яқинда боғдаги ҳар хил мевалардан уюшмадаги болалар боғчасига бериб келди. Мана, ҳозир ҳам дастурхон устида чой ичиб ўтириб шуларни ўйлар экан, Рустамнинг юзи ёришиб кетди: "Буларнинг ҳаммаси мустақиллигимиз шарофати, ҳали юртимиз шундай обод бўлиб кетадики, дунё халқлари ҳавас қиладиган бўлади!"

Ҳайдар аканинг деҳқон ўғли, Арнасой туманидаги "Лочин" фермер хўжалигининг раиси Рустам Ўтабоевнинг ҳар бир куни ана шундай сермазмун ўтмоқда. Бутун қалбини ерга бахшида этган олий маълумотли мутахассис бошлиқ жамоа аъзолари бу йил 40,5 гектар пахтазорнинг ҳар гектаридан 35 центнердан пахта етиштириш учун бор имкониятларини, тажрибаларини ишга солмоқдалар. Бунинг учун уларда барча имкониятлар бор, ердан, техникадан, ўғит ва сувдан ўз ўрнида фойдаланаётганликлари учун ҳар йили зафар маррасини туманда биринчилардан бўлиб забт этмоқдалар. Бу йўлда фермер хўжалиги аъзоларидан Олим Мирзааҳмедов, Отабек Тинчликов, Ҳасан Рустамовлар ўзларининг бор тажриба ва имкониятларини ишга солмоқдалар. Зукко раҳбар етакчилик қилаётган "Лочин" аъзоларига янада юксак парвозлар тилаймиз!

Эгамберди ЎРОҚОВ, Норбой ЖИЯНОВ, журналистлар

МУНОСАБАТ

ГАП НУСХАДА ЭМАС...

Ҳа, газета керак! Туман газетаси-ку жудаям зарур! Сабаби, матбуот нашрларининг жамият сиёсий, ижтимоий ва маънавий ҳаётидаги ўрни, роли беқиёс катта. Боз устига газета — давр солномаси, ҳар бир вилоят ва туман тарихи акс этадиган қимматли ва ноёб ҳужжат ҳамдир.

Туман газетасининг бошқа газеталарга ҳам хос бўлган яна бир муҳим хусусияти бор. Бу — ҳокимлик билан халқ оммасини "боғловчи" восита эканлигидир. Газета орқали иккала томон бир-бири билан маънавий боғланади, долзарб вазифалар, муаммолар ҳақида фикрлашади, дард-ҳасратлари юзасидан "суҳбат"лашади. Тасаввур қилингки, газета йўқ... Оқибатини изоҳлашга ҳожат бўлмаса керак. Аммо газетанинг мунтазам равишда юксак савияда, қизиқарли ва ўқишли чиқиши учун чинакам жонкуяр, яъни ўз нашрининг фаолияти билан астойдил қизиқувчи муассис ҳам керак-да! Бу ерда туман газетасининг муассислари — халқ депутатлари туман кенгаши ва туман ҳокимлиги назарда тутиляпти. Агар улар таҳририятларни молиявий томондан қўллаб-қувватласалар, ижодий ходимларга, уларнинг чиқишларига ҳамиша эътиборли ва ғамхўр бўлсалар, газеталар бугунги диди, савияси баланд газетхон талабига мос тарзда чиқади.

Кези келганда яна бир нарсани таъкидламоқчи эдик. Ҳокимликлар танқидий мақолаларга холисона ва адолатли равишда баҳо беришга, айбдорлардан тегишли амалий хулосалар чиқаришни қатъий талаб этишга ўрганмоқлари зарур. Бундай дейишимизга сабаб кўп ҳолларда танқидий чиқишларга муносабат билдирилмайди ёки танқидга шубҳа билан қаралади, ҳатто озми-кўпми айбдорлар ўзига хос "йўл"лар билан ҳимоя ҳам қилинади.

Яна бир мулоҳаза. Газетанинг нусхаси кўплиги ё озлигига қараб (айниқса, бугунги кунда) унинг сифати ва савиясига баҳо бериш унчалик тўғри эмас. Негаки обуна мавсумида газеталарга ихтиёрий-мажбурий равишда ёзилишни талаб этиш ҳолатлари учраб туриши сир эмас. Нусха масаласида газета ходимига боғлиқ бўлмаган ҳолатлар ҳам мавжуд. Масалан, почта ходимлари газеталарни обуначига ўз вақтида олиб бормайди. Бу борадаги доимий жанжаллар ҳам натижа бермаяпти...

Аҳмаджон РАҲИМОВ, Урганч тумани "Урганч ҳақиқати" газетаси муҳаррири

ВАЗИЯТ

БИРЛАШГАННИ ЕНГИБ БЎЛМАС

Сариосиёдаги кўчирилганлар шаҳарчасида ҳаёт бир маромда давом этмоқда

Хайриятки, элимизда оғир кунларда бир-бирига мадад бериш, яхшиликда ҳам, ғам-ташвишда ҳам бир-бирларига елкадош бўлишдек азалий олийҳиммат одатлар мужассам. Қон-қонимизга сингиб кетган бу каби миллий қадриятларимиз, мана бир ойдирки, Сариосиё — Узун тоғларида бўлаётган халқаро террорчилик ҳаракатлари жараёнида яна бир бор ўзини намоён этди. Бугун нафақат Сариосиё, балки Сурхондарёнинг ҳар бир туман, қишлоқларида халқ, эл-улус ташвишда қолган тоғлик ҳамюртларига, қашқирлардек тоғ унгурларини макон қилган қонхўрларга қарши мардонавор турган қаҳрамон ўғлонларга ҳар жиҳатдан ёрдам бериш, уларни қўллаб-қувватлаш учун қўлдан келган яхшиликни аямаяпти.

Хавфли ҳудудлардан вақтинчалик кўчирилганлар лагерида бўлганимизда бунга яна бир карра ишонч ҳосил қилдик.

— Республика Фавқулодда вазиятлар вазирлиги, Қизил ярим ой жамияти, вилоят ҳокимлиги кўчирилганлар учун барча шарт-шароитларни яратиб беришган, — дейди Сариосиё туман Фавқулодда вазиятлар бўйича штаб бошлиғи Нурмуҳаммад Ҳамдамов. — Ҳар бир оила алоҳида яшаб туриши учун биттадан палатка, кийим-кечак, тўшаклар билан тўлиқ таъминланди.

Дарвоқе, штаб бошлиғининг кўрсатма беришича, барча тадбирлар қатъий режага мувофиқ амалга оширилган. Сариосиё туман ичимлик суви таъминоти тармоқлари идораси ходимлари жуда қисқа муддатда кўчирилганлар учун ичимлик суви тармоғини тортган бўлса, ширкат хўжаликлари узлуксиз иссиқ овқат билан таъминлашни зиммаларига олдилар.

Бугун вақтинчалик кўчирилганлар шаҳарчасида деярли барча идора, ташкилот, хўжалик вакилларини учратасиз. Улар фавқулодда вазиятлар штаби аъзолари билан елкама-елка туриб кечаю кундуз иш олиб боришмоқда. Туман спорт қўмитаси аъзолари эса ёш болалар ўртасида турли хил спорт мусобақалари ташкил этиб турибди. Маънавият-маърифат маркази аъзолари ҳам қараб туришгани йўқ. Марказ раиси Валижон Ниёзов раҳбарлигида шаҳарчада кутубхона ташкил этилди. Кундалик матбуот нашрлари вақтида етказилмоқда.

Кўчирилганлар саломатлиги туман марказий касалхонаси ҳамда СЭС ходимлари томонидан назоратга олиниб, дастлабки тиббий ёрдам бериш хоналари ташкил этилган. Шу ернинг ўзида томоша зали ва тўрт жойда рангли телевизорлар ўрнатилиб, кундалик ахборотлар узатилмоқда.

Шаҳарчадаги ҳаёт билан танишиш жараёнида бу ерда вақтинча яшаётган тоғликлар билан суҳбатлашдик.

Карим ЗИРОЕВ: "Тамарҳут қишлоғиданман. Ҳамқишлоқларим қатори менинг 12 нафарлик оила аъзоларимни ҳам ҳеч бир талофатсиз хавфсиз ҳудудларга кўчиришди. Кўпни кўрган одамман. Аммо тўғрисини айтсам, оғир кунларимизда ўзбекистонлик ҳар бир фуқаронинг ортида ҳар қандай қийинчиликлардан чўчимайдиган қудратли халқ, бир сўзли, матонатли Президенти борлигини ва уларга суянган хор бўлмаслигини том маънода биринчи марта ўз бошимдан кечириб, идрок этяпман. Бизни паноҳига олган халқимиздан, Президентимиздан ҳар қанча фахрлансак оз. 75 яшарлик волидам ҳар тонг невaралари даврасида бизнинг осойишталигимиз учун жонини тикаётган мард ўғлонлар ҳақига дуо қиладилар".

Раҳим АВАЗОВ: "Биз киштутликлар ҳам ҳарбийларимиз кўмагида соғ-саломат бу ерларга кўчирилдик. Кенжа фарзандимиз тўрт ойлик. У ҳар куни врачлар назоратида. Онасининг соғлиғи ҳам яхши. Уч маҳал иссиқ овқат канда қилинмайди. Бепул уст-бош, дори-дармон берилянти, маиший хизмат кўрсатилмоқда. Ҳатто тоғда қолган чорва молларимиз ҳам хавфсиз ҳудудлардаги ширкат хўжаликларига келтирилиб парвариш қилинмоқда. Барча оилаларга 30-35 минг сўмгача моддий ёрдам берилди. Болалар нафақалари, пенсиялар тарқатилди. Бундан ташқари, туманлардан инсонпарварлик ёрдамлари келиб турибди. Биз учун шароит яратишда жон куйдираётган туман, вилоят ҳокимлиги, ҳарбийларимиз, шахсан Президентимиздан миннатдормиз. Айниқса, давлат раҳбаримизнинг яқинда қилган ташрифларидан сўнг ҳарбийларимизнинг, жумладан бизнинг ҳам кўнглимиз тоғдек кўтарилди. Худо хоҳласа, бу кунлар тез орада ортда қолади. Ахир бир майизни қирқ бўлиб ейишга ўрганган, бири иккинчиси учун керак бўлганда қалқон бўла оладиган халқни бир тўда ватанфурушлар қутқуси билан қўрқитиб, енгиб бўлармиди?!"

Раҳим акадек оддий тоғ кишисининг кўнгил тубидаги дил изҳорларини қандай бўлса шундайлигича келтирдим.

Бугун Сариосиё ва Узунда нафақат ҳарбий ҳаракатлар туфайли вақтинчалик кўчирилганлар, балки ҳар бир каттаю кичикдан ана шундай фикрларни эшитиш мумкин. Ҳамманинг кўнглида, тилида бир гап: халқаро террорчи муртадларнинг куни битган. Улар сарҳадларимизга ўз ўлимларини истаб келганлар ва ит қавмида ўлим топяптилар. Ҳеч бир халқ билан урушиш истаги бўлмаган, билъакс, ҳар куни дастурхони атрофида ўзига ҳам, ўзгаларга ҳам фақат тинчлик ва фаровонлик истагида дуога қўл очаётган қудратли халқимиз қаҳри ҳар қандай ёвузликни бартараф этиши муқаррар. Сариосиё тоғларида жасадлари қолган бадниятли қашқирларнинг ортида турган кучлар бу ҳақиқатни эртароқ англаганлари маъқул.

Даврон ОРИПОВ, "Ҳуррият"нинг махсус мухбири

Сариосиё — Узун

МАКТУБ

ФАҚАТ ЖУРНАЛИСТ КУРАШАДИМИ?

Пенсионерман. Бўш вақтимнинг кўпини радио тинглаш билан, шаҳар марказий кутубхонасида газета ва журналлар ўқиш билан, лозим бўлганда бахсталаб мақолаларга ўз муносабатимни билдириш билан ўтказаман. "Тафаккур" журналининг 1999 йил 3-сонида "...Ақалли ўз юртида рўй бераётган воқеалар, ютуқ ва муаммолар билан қизиқмайдиган одамни ким деб аташ мумкин?" дейилган эди. Бу гаплар айни менинг дилимдаги гаплар эди. Шу кунларда хоҳ радиода бўлсин, хоҳ газетада, журналистлар шу куннинг ўта долзарб масалаларини кўтариб чиқишмоқда. Жойларда содир этилаётган қонунбузарликларга қарши бонг уришмоқда. Бу билан Президентимизнинг журналистлар олдига қўйган талабларини бажаришмоқда.

Айниқса, "Ҳуррият" газетасида қашқадарёлик журналист Пўлат Гадоевдан бир бечоранинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилганлиги учун ўч олингани ҳақидаги мақолани ўқидим. П.Гадоевга "пора" бериш "ташкил" этилади ва натижада у қамоққа олинади. Бу мақолани ўқиб ҳайратга тушдим. Қонун ҳимоячилари ўзи қонунни бузса, арз-додни кимга айтиш керак?

Яқинда қишлоқ автобусида кетаётиб икки деҳқоннинг суҳбатидан ногаҳон воқиф бўлиб қолдим. Уларнинг бири бундан уч йил бурун 10 гектар ер олиб фермер бўлиб олади. Шу уч йил ичида фермер хўжалигида ишларни юргизиб юбориш учун турли идораларга югурган-елган. Бироқ у ҳар қадамда енгиб бўлмас тўсиққа учраган. Шу ўтган муддат бор мол-мулкини сарфлаб хўжалик ишини юргизиб юборолмаган. Юқоридан кетма-кет келиб турган текширувчилар унинг тинкасини қуритган. Пировардида, у фермерликдан воз кечган. Бундай мисолларни деярли ҳар куни радиода эшитаман, газеталарда ўқийман. Бироқ гап кўпу, натижалар эса оз бўляпти. Мен юқоридаги каби бошбошдоқликларнинг, Президентимизнинг фармонини бажаришга тўсқинликларнинг бош сабабини тубандагилар деб биламан: ОАВнинг ҳар қандай танқидий хабари хоҳ у катта бўлсин, хоҳ кичик — ҳокимликларнинг йиғилишларида жиддий муҳокама қилиниши, айбдорлар қонун йўли билан қаттиқ жазоланиши зарур.

Қонунни қўриқловчилар сидқидилдан ишламаётганлиги, аксига олиб адвокатларимиз ҳам аксари чаласавод бўлиб қолмоқда, фуқароларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилишга ожизлик қилмоқда. "Нуроний" газетасининг шу йил 2-сонида ёзилишича, адвокатларнинг ҳимояси салкам юз фоиз чиппакка чиққан. Журналистнинг ёзишича, адвокатнинг саводсизлиги, нўноқлиги боис фуқаро Я.Азим ЎзРЖК 277-моддаси 3-қисми билан 6 йилга "ҳукм" этилган. Журналист "кассация шикояти" матнини ёзиб бергач, "иш" шаҳар суди ЖСҲда кўрилиб, судланувчи 4 ой жазо муддатини ўтаб, озодликка чиқади. Унга ЎзРЖК 109-моддасининг 2-қисми қўлланилади. "Наҳотки, мен бир оддий журналист тушуниб етган тамойилларни олий маълумотли ҳуқуқшунос-адвокат билмаган?" дея куйиниб ёзади журналист. Афсуслар бўлсинким, шунга ўхшаш фактлар республикамизда кам эмас. Ваҳоланки, ҳуқуқий давлат сари интилмоқчи эканмиз, энг аввало, қонунларнинг бажарилиши таъминланиши шарт.

Иноят НЕЪМАТОВ, Меҳнат фахрийси, собиқ иқтисодчи

Сиёб тумани

МУЛОҲАЗА

ТОМОРҚА — НОНИМИЗ ЭМАСМИ?

Бозор иқтисодиёти шароитида яшамоқдамиз. Баъзан шундай гаплар қулоғингизга чалинади: "Бозорда сабзи 250 сўм, помидор эса 60 сўм. Ун тақчил бўлиб қолди, қачон мўл бўлади?" Шу каби савол ёғдирувчиларга савол билан жавоб бергингиз келади:

— Нега томорқангизга буғдой; сабзи, помидор, бодринг ёки бўлмаса бошқа тур сабзавотдан экмадингиз?

Яхшилаб назар солсангиз, кўпчилик деҳқонларимиз ёки қишлоқ аҳли ўзига берилган томорқадан қандай фойдаланаётгани ўз-ўзидан кўриниб қолади. Баъзилар бор томорқасига бир марта маккажўхори экиб, ўриб олади, холос, шу билан ернинг бир йиллик умри бекор ўтади. Молга емиш бор, инсонга, ўзига эса...

Ўша ерга турли хил мева-сабзавот экиб, бир неча марта ҳосил олиб, ўз оилангизни таъминлаб, ортиқчасини бозорга чиқарсангиз, нарх осмонга чиқиб кетмайди-ку!

Тўғрисини айтсам, бизнинг онгимизга "давлат ҳар қандай ҳолатда халқни боқади ва таъминлайди", деган тушунча сингиб кетган. Ахир бизда бўлмаган, биз етиштирмаган нарсани давлат қаердан олади? Қишлоқ жойларида ернинг умрини зое қилмасдан турли-туман экинлар эксаккина ютамиз-да!..

Аннамурод ЖУМАҚУЛИЕВ, Сариосиё тумани, Шарғун шаҳар "Дўстлик" маҳалласи фуқаролар йиғини раиси

Ҳ.СОДИҚОВ чизган

Ўзинг ухласанг ҳам, қўлинг ишласин!

ФАОЛИЯТ

Чустлик "Собчак"нинг гиналари

ДАЛАНИНГ ЭШИГИ ЙЎҚ

Чустда Эркинжон раисни ҳамма "Собчак" дейди. У "Ҳуррият"нинг ашаддий мухлиси. Кунларнинг бирида каминани йўқлатди.

Бир пиёла чой устида гурунгимиз қизиди. Дилидаги гапларнинг айримларини "Ҳуррият"чиларга етказиб қўйишимни илтимос қилди. Мана, ўн тўрт йиллик раиснинг дилидаги гап-сўзлари...

— Гапнинг пўсткалласи, — деди раис суҳбат бошидаёқ, — бир нарсадан зерикдим. Юқорида турувчи ташкилотларнинг раҳбар-мутахассислари бўлар-бўлмасга хўжалик ишларига бош суқиб, ХЎЖАЙИНлик қилаверишидан чарчадим. Даланинг эшиги йўқ. Ҳар хил тоифадаги текширувчиларнинг кўплигини айтмайсизми? Бай-бай... Гўёки уларнинг назарида хўжаликка бир тўда ўз ишини билмайдиган, ҳеч нарсанинг фарқига етмайдиганлар йиғилиб қолишгандек. Бу оддий деҳқондан тортиб, хўжалик раҳбаригача барчани ишдан бездириб қўймоқда. Ёзувчи Карамзиннинг "Один мужик как кормил два боярин" деган асари бор. Бора-бора худди ўшаларга ўхшаб қолмасак деб қўрқаман. Уларга қишлоқ хўжалигини ислоҳ қилиш бўйича ҳукуматимиз қабул қилган ҳужжатлардаги қонун ва қоидаларни эслатсангиз, "Ўрганиб қолибмиз-да" деб қўйишади-ю, яна ўз билганларидан қолишмайди.

Деҳқоннинг косаси қачон оқаради? Кўпинча мана шуни ўйлайман. Саволга жавоб излаганим-излаган. Коммунал хизмат ёки қишлоқдаги социал масалани олайлик. Қишлоқларимиз газлашган, айримлари энди газлашмоқда. Ўтган йилнинг ўзида ичимлик суви келтириш учун 5,5 миллион сўм пул сарфладик. Тўғри, ўша сувни деҳқон хонадони ичади. Газ деҳқон хонадонини иситади. Аммо ўша кўчада, маҳаллада бошқа соҳада ишловчилар ҳам истиқомат қилади. Айланиб келиб барча сарф-харажатлар деҳқон зиммасига тушмоқда. Электр энергияни олайлик. Янги маҳалла электрлаштирилмоқчи бўлса, у ердаги барча хизмат, яъни электр ёғочидан тортиб, симигача биз топамиз. Фойдасини эса нурчилар кўришади. Бундай мисолларни бошқа соҳалардан ҳам келтиришим мумкин.

Бизда "калтакнинг учи ҳам бўлма, кети ҳам бўлма" деган нақл ишлатилади. Менимча, бу ғоядан воз кечиш вақти аллақачонoқ етди. Ўз ғояси учун керак бўлса, жабр тортишга тайёр кишилар ҳамон озчиликни ташкил этиши ачинарли ҳол-да, ука. Шу ўринда бир ривоят. Ўтмишда азиз уламоларимиздан бири қишлоқ йўлидан ўз шогирдларини етаклаб ўтиб борарди. Гузарда бир банданинг дорга осиб қўйилганини кўрган устоз мурдага яқинлашади. "Бу йигит ўғрилиги учун жазоланди" деб ёзиб қўйилганини ўқиган пир дордаги йигитнинг оёғидан ўпади. Шогирдлар ҳайрон. Улар ҳам устознинг ишини такрорлайдилар. Лекин, нега айнан ўғрининг оёғидан ўпганликларининг сабабини билишмайди. "Шогирдларим, мен йигитнинг ўғрилиги учун унинг оёғидан ўпмадим. Асло. Унинг ўз ғоясига содиқлигини ҳурмат қилганимдан ўпдим", деган экан. Гап ўғирликни оқлаш эмас, касбга садоқат ҳақида бормоқда.

Хўш, бизда ўз ғоясига содиқ кишилар борми? Бўлса, улар кимлар? Афсуски, айрим ҳамкасбларимнинг ўй-фикрлари, тутган ишлари мени яна гапиришга мажбур этади. Улар беш кунлик амал курсисидан фойдаланиб қолишни ўйлашади. Халқ, юрт манфаатидан кўра шахсий манфаатларини устун қўяди. Ўзидан катта лавозимдаги "ака"ларнинг ҳар қандай топшириқларини ўйлаб-нетмай бажараверади. Натижада хўжаликни иқтисодий инқирозга келтириб, жуфтакни ростлаб қолишади. Ахир, "Мен ёнмасам, сен ёнмасанг, ким ёнади?" дейишган-ку! Қачонгача мўмин-қобил бўлиб юрамиз, озроқ қайғуришимиз ҳам керак-да.

Яна бир гап. Хизмат кўрсатувчи ташкилотлар аслида ким? Бай-бай, уларнинг зўравонлиги... Банк тизимида ишлайдиганлар аслида бизнинг пулларимиз эвазига ойлик олишади. Бугун улар ПУЛнинг мутлақ ХЎЖАЙИНига айланиб олишмоқда. Хоҳласа сизнинг пулингизни беради, хоҳласа ўзи истаган ташкилот ёки хўжаликка ўтказиб юборади. Буғдой режасини бажардик. Банкда бизнинг 15 миллион сўм пулимиз бор. Ўша пулнинг 5 миллионини оламиз дегунча она сутимиз оғзимизга келди. Охири бу можаро катта ҳокимнинг аралашуви билан ҳал этилди. Бу гаплар кимларгадир ёқмайди, албатта.

Эътибор бераётган бўлсангиз, кейинги пайтларда қишлоқ хўжалигида ишлаётган техникалар тезда ишдан чиқяпти. Бунинг сабабини кўпчилик унинг ҳайдовчисидан ахтаради. Бу маълум маънода тўғри. Бироқ асосий сабаблари бошқа ёқда. Тиш врачларида бир гап бор. Барча дард инсон танасига оғзидан кирар экан. Биз қўлимиздаги мавжуд техникаларнинг барчасига ўта сифатсиз ёнилғи ичиряпмиз-ку. "Пулини оляпсиз, сифатига ҳам қаранг-да" деб кўринг-чи? Кейинги сафар ёнилғи олишга хомтама бўлманг. Бензинга солярка, соляркага нима қўшаркин бу барака топкурлар? Бир-биримизни алдаб нимага эришамиз?..

Ука, мени жуда гиначига чиқариб қўймасин, газетхонлар. Байрам арафасида ҳаммаёқни ҳасратга тўлдириб юборди деб ўйлашмасин. Дуруст одамлар бор, дуруст ишлар ҳам йўқ эмас. Мавриди келса, оғзимиздан бол томиб айтадиган севинчларимиз ҳам етарли...

Хонага икки солиқчининг кириб келиши суҳбатнинг белига тепди. Мавзу бошқа томонга бурилди.

Хайрлашув чоғида Эркинжон (Собчак) ака Мадалиев албатта "Ҳуррият"чиларга кўпдан-кўп саломлар етказишни, доимо соғ-саломат юришларини тилади. "Худо хоҳласа, "Нурафшон" ширкат хўжалиги пахта тайёрлаш режасини бажаради. Ўшанда тўй қиламан. Меҳмонга келасизлар", деб қўйди.

Ниятингизга етинг, Собчак ака!

Маъмур МУСУЛМОНОВ

Чуст тумани

ТАШАККУР

РАҲМАТ СИЗГА, НАЖОТ ФАРИШТАЛАРИ!

Ўзбекистон Республикаси кўз касалликлари шифохонасига ҳар куни узоқ вилоятлардан беморлар даво излаб келишади.

Шифо излаб касалхонага борганимда ҳамшира Муаттар Одилова мени врач ҳузурига киришга таклиф қилди. 30-32 ёшлардаги врач аёл очиқ чеҳра билан кутиб олди.

"Кўзингиз касаллиги қачон бошланган? Қайси кўзингиз яхши кўрмайди? Ҳозир кўзингизнинг қаери оғрийди?"

Савол-жавоб қилгач, аппаратга солиб обдон текширди.

"Ўнг кўзингиз қорачиғи кичрайган, орқа томонида оқ нарса бор. Яхши бўлиб кетади", дея дори номларини ёзиб берди. Даволовчи врач Умида Файзиева очиқ чеҳра билан савол-жавоб қилиб, нималарнидир касаллик варақасига ёза бошлади. Кейин ускуна ёрдамида кўзимни 20-25 минут обдон текшириб кўриб, ўнг кўзимга дори томизди, 10 минутдан кейин шприцга дори тайёрлаб кўзимнинг пастки томонидан юборди: "Энди эрталаб соат 8.30 да келасиз", деди.

Шу куни кечаси бошим ва кўзимдаги оғриқ йўқолиб, тинч ухладим. Икки кундан кейин кўзларим атрофидаги шишлар қайтиб, бош ва кўз оғриқлар босилди. Учинчи куни эса оғриётган ўнг кўзим ҳам кўра бошлади. Кўзим кўраётганига ишонмай, севинганимдан кўзларимдан маржондек ёш оқади. Ҳозир кўзимни даволашда ёрдам берган ва даволаётган Умида Файзиева, Муаттар Одилова, Мавлуда Атоуллаева ва Диёра Юсуповаларга энг яхши дил сўзларимни айтгим келади. Қувонганимдан кўзларимдан ёш оқиб кетади, сўз топиб гапира олмайман. Шифохонага жойлашдим.

Шифохонанинг лазер хирургия бўлимида даволовчи врач Умида Файзиева қабул қилиб олди. Бу бўлимда У.Файзиева ва Д.Юсупова ҳамда ҳамширалар М.Одилова ва М.Атоуллаевалар ишлар экан.

Мендан аввал келган самарқандлик Х.Султонова, қашқадарёлик Р.Мингмуродов, Р.Мирзажонов билан суҳбатлашганимда: "Шифохонага келганимизда иккала кўзимиз ҳам ҳеч нарсани кўрмас эди. Ўғилларим ва келинларим етаклаб топшириб кетган эди", — дейишди улар. Ҳозир эса уларнинг кўзлари равшанлашиб, яхши кўрадиган бўлиб қолибди.

Бўлимда кўзни замонавий ускуналар ёрдамида текшириб, даволашмоқда.

Ўзбекистонда Германиядаги "Карлцейс" фирмасидан 500 минг долларга келтирилган дастгоҳ ва ускуналар ёрдамида У.Файзиева ва Д.Юсупова кўз касаллиги билан келган беморларни операция, лазер хирургияси йўли билан даволамоқда.

Кўз касалликлари шифохонасининг бош врачи Клара Валиева эрталаб беморлардан ҳол-аҳвол сўраб, хоналарнинг тозалигини кўриб, камчиликлар йўқми деб сўраб, очиқ чеҳра билан хонадан чиқиб кетади.

Бош врач ходимларига беморларнинг хоналарини озода сақлаш, беморлар кўзига томизиладиган, ичиладиган таблеткаларни ва укол қилинадиган дориларни ўз вақтида беришни маслаҳат қилади.

Ўнлаб, юзлаб беморларни ёруғ дунёни қайта кўриш бахтига мушарраф қилган сиз азиз шифокорларга мингдан-минг раҳмат деймиз! Сизларнинг бизга кўрсатган меҳр-оқибатингизни ўла-ўлгунча унутмаймиз. Биз сизлардан миннатдормиз, азиз нажот фаришталари!

Абдулла КЎЧАРОВ

Ғаллаорол тумани

Осойишталикка не етоин!

Н.МУҲАММАДЖОНОВ фотоси

КАЙФИЯТ

НЕГА ТУНДА УЙҒОНИБ КЕТДИМ?..

Ярим тунда уйғониб кетдим. Бир қанча вақт ўрнимда тўлғониб ётдим. Уйқум келмади. Ташқарига чиқиб юзимни ювдим. Ишкомимиз остидаги сўрига бориб ўтирдим. Ажаб, нега ярим тунда уйғониб кетдим? Кўзларимдан уйқу қаёққа қочди?

Ёз кечаси. Бир чети ушатилган нондек кемтик ой узум барглари аро сузиб боряпти. Атайин, ойни менга кўрсатмоқчи бўлгандек енгил шабада баргларни қайиради... Узоқ-яқинда онда-сонда итлар ҳуряпти, катта кўчадан машина шовқини эшитилади... Техника вақтни қуваяпти. Одам бошқараётган техника тунни кесиб ўтиб, тонгга ошиқяпти...

Айвонимиз чироғи атрофида ғувиллаб айланаётган арвоҳ-капалак хаёлимни бўлди. Арвоҳ-капалак. Қизиқ, нега уни арвоҳ-капалак деб аташаркин?.. "Одам ўлгандан кейин руҳи мана шунақа капалакка айланади. Қулоғим остида болалигим кечаларида раҳматли бобомнинг пинжига кириб ўтириб эшитган сўзларим қайта янграйди: "Арвоҳ-капалак нимадандир безовта бўлса, яқинларини келиб огоҳлантиради".

"Наҳотки, шу арвоҳ-капалак бобомнинг руҳи бўлса? Бобомнинг руҳи нимадан безовта бўлдийкин? Балки, ярим тунда мени уйғотган ҳам ана ўшадир?" — Хаёлларим ҳайратимни жўштиради.

Аста туриб чироққа яқин бордим. Ёғду гирдида бетиним айланаётган арвоҳ-капалак ҳавода ясаётган доирасини ўзгартириб, икки-уч бор бошимга урилиб кетай деди. Сўнгра қоронғулик қўйнига шўнғиди.

Уйқум буткул ўчди. Болаларим ётган хонага кирдим. Чироқни ёқдим. Тўшак устига сочилган учта атиргулдек учала болам ухлаб ётибди.

Жавондан ўқимоққа китоб ахтардим. Танлаб-танлаб, охири Чўлпоннинг китобини олдим.

...Кулган бошқалардир, йиғлаган менман,
Ўйнаган бошқалар, инграган менман.
Эрк эртакларини эшитган бошқа,
Қуллик қўшиғини тинглаган менман...
...Ҳайвонларга, инсонларга
Золим эга бўлмай қолмас.
Фақат эркин виждонларга
Эга бўлмоқ — мумкин эмас!..
...Эркин кўнглим чидай олмас бу сиқиқ,
Бу боғланган, бу "эгалик" турмушда.
Агар шундай кета берса, бу аниқ,
Тилак учун қила олмас бир иш-да...

Китобнинг дуч келган варақларидан шу бандларни ўқидим. Чўлпон. Севган шоирим. Жувонмарг кетган шоир. Ватан озодлиги учун жонини тиккан шоир. Кўзларимни юмаман. Кўз ўнгимда шоирнинг мен кўрмаган кўзлари гавдаланади. "Балки, — хаёлимдан ўтади, — балки, бояги арвоҳ-капалак Чўлпоннинг руҳидир? Балки, у менга бу кеча келиб, эй, мен армон қилган замон ўғлони, уйғон, ғафлат босиб ётма, демоқчи бўлгандир. Мен тўккан қон ҳаққи, шу тинч замон ҳаққи, болаларингнинг, ота-онангнинг ороми ҳаққи тонгни қаршила, демоқчи бўлгандир. Асрлик орзуси — истиқлоли амалга ошган халқимнинг фаровон, тобора гуллаб-яшнаётган эркин турмушини кўролмаётган кучлар тоғ-қирларда оч қашқирлардек увлаб, ўсиқ тирноқлари билан кўксини тирнаб, ҳар лаҳза, ҳар дақиқа Сенинг бахтингга чанг солишга ташна бўлиб уйғоқ юрганда, Сен нега ухлашинг керак, УЙҒОН! — демоқчи бўлгандир"... Елкамдан оғир юк босди. Қайта ташқарига чиқдим. Қоронғуликка узоқ термулдим. Бир чети кемтик ой анча узоқлаб сузарди.

ДИЛСЎЗ

ОФАРИН

МИННАТДОРЛИК

Иссиқ жон-да, касаллик ёш танламаганидек, вақт, макон ҳам танламас экан. Шу йилнинг 13 август куни хизмат сафаридан қайтар чоғим Қўқон шаҳрида тўсатдан тобим қочиб касалхонага тушдим. Қайта-қайта текширувлардан сўнг шундай ташхис қўйилди: ўткир кўричак! Начора, операция столига ётишдан ўзга иложи йўқ. Унча узоқ вақт талаб этмаган жарроҳлик операциясидан сўнг бир ҳафтада оёққа туриб, ҳеч нима кўрмагандай бўлиб кетдим.

Бунда Қўқон шаҳар 1-марказий шифохонаси тез тиббий хизмат марказининг жарроҳлик блоки шифокорларининг хизматлари катта бўлди. Шифокор-жарроҳ Равшан Хўжаев, ҳамширалардан Маҳфузахон ва Гулшанойларга "Ҳуррият" орқали самимий миннатдорлик билдираётганимдан бағоят хурсандман.

Шунингдек, хасталигимда ўзларининг самимий меҳрини дариғ тутмаган қўқонлик ака-ука Бахтиёржон ва Равшанбек Неъматжоновлар хонадонига, Валижон Собирхўжаев, Аҳроржон Қурбонов, Паҳлавон Ботиралиевларга ҳам ўзимнинг чуқур миннатдорлигимни билдираман.

Таъзим ила

Турсунали АКБАРОВ,
"Ҳуррият"нинг махсус мухбири

ТАҲРИРИЯТДАН:

Махсус мухбиримизнинг оғриб қолганини эшитдигу дарҳол Хўқанди латифга йўл олдик. Шифохонага етиб борарканмиз, не кўз билан кўрайликки, эшик олдида одам тирбанд эди. Улардан бири навбатда турганларнинг кўзини шамғалат қилиб ичкарига кирмоқчи бўлганди, бир отахон ҳассаси билан унинг йўлини тўсди:

— Анжандай жойдан келётман, тек туриб очридингни кут-да, болам! Ҳеч бўлмаса, соқолимди ҳурмат қил!

Бу беадабликни кўрган бошқа кутувчилар шовқин кўтарди:

— Ўт, бaққа!

— Ёшулли ҳақ, биз ҳам Урганчдай жойдан келганмиз...

Хуллас, турли вилояту турли қишлоқдан келган дардмандларга рўпара бўларканмиз, секин палатага киргани ижозат сўрадик.

— Худо хайрингларни берсин, бизни ўтказиб юборинглар...

— Жўқ, бўлмайди, — дея лабини чўччайтирди эшик олдида турган олтмишларни оралаб қолган амударёлик момо.

— Онажон, биз дўхтирнинг олдига эмас, касал кўргани келяпмиз, Тошкентдан келяпмиз, ҳув газитдан, ҳаҳа, "Ҳуррият"дан...

— Бизам аши мухбир болани пойлаяппиз-да, ошна, — гап қотди сочи сийракроқ, амалдорнусха киши...

Кейин билдикки, шикоятчиси тушмагурлар мухбиримизнинг касалхонага тушганидан фойдаланиб, бемалол дардини дастурхон қилгани йўлни Тошкентга эмас, Қўқонга буришган экан. Бир амаллаб "таниш-билиш" қилиб палатага кирганимизда, Турсунали осмонга қараб ётганича шикоятхонлик қиларди.

— Жонингга тўзим берсин-э, — гап қотди саломаликдан кейин ҳамроҳларимиздан бири.

— Биз: "Дўстимиз Турсунали мусофирчиликда хасталангач, ёлғизликдан қийналиб қолмадимикан?" дея анча хавотирга тушгандик. Аммо унга кўрсатилаётган меҳр-оқибатингизнинг шоҳиди бўлгач, асоссиз хавотирга тушганимиздан андак хижолат тортдик. Дардмандни қўллаган экансиз, сизларни Яратганнинг ўзи қўлласин! — деди ҳамроҳларимиздан ёши улуғи.

Амин бўлдикки, Қўқонда "Ҳуррият"севарлар кў-ўп экан, илоё, мухлисларимизга кўз тегмасин!

ИЗҲОР

ЎЗИМИЗНИНГ НУРИЯ ОПА

"Дунёнинг жами ғам-ташвишлари гўдакнинг бир томчи кўз ёшига арзимайди", деб ёзган эди улуғ адиблардан бири. Коинот сарвари бўлмиш Инсонни, тирикликни бу қадар юксакликка кўтарган ҳикмат қошида лол қолмай илож йўқ. Айни чоқда, не тонгки, айнан маъсум гўдаклар ва уларни дунёга келтирувчи оналар соғлиги-саломатлиги йўлида, уларнинг кўз ёши томмаслиги учун ҳаракат қиладиган эзгу ҳунар соҳиблари-да бисёр.

Аёнки, бундай фаолият юргизувчиларга тиббий ёинки педагогик кўникма-билимларнинг ўзигина етарли эмас. Бундай фидойи инсонларга, аввало, меҳр-муҳаббатга, шафқатга тўла қалб керак. Фақат бани башарни, инсониятни севибгина, унинг ташвишларидан жони жаҳони ўртанибгина оналик ва болаликни ҳимоя қилишдек муқаддас ва савобли касб соҳиби бўлиш мумкин.

Республикамиз Соғлиқни сақлаш вазирлиги оналик ва болаликни ҳимоя қилиш бош бошқармаси бошлиғи Нурия опа Туреева билан иш вақтида, ҳатто расмий иш вақти тугагандан кейинги бир-икки соат асносида бафуржа гурунглашиб ўтиришнинг иложи йўқ ҳисоби: опанинг мўъжазгина хонаси мудом илтимос билан келувчилар билан гавжум – гоҳ беморнинг ўзи, гоҳ унинг хеш-уруғлари дегандек... Баъзан бу жараённи андаккина кузатиб туриш асносида опанинг сабр-тоқатига "Балли!" деб юборасиз. Гоҳ у вилоят соғлиқни сақлаш бошқармасига қўнғироқ қилган, гоҳ бу шаҳар шифохонасига, гоҳ йўлланма ёзиб беришга ошиққанини айтмайсизми!..

Аксар одамнинг кимлиги сафарда билинади деган гап бор. Ўтган йили бўлса керак, Қашқадарё сафарида опага ҳамроҳ бўлдик. Ана ўшанда кўрдикки, Нурия опа ҳатто тушликни ҳам унутиб, тўкин дастурхонлардан воз кечган ҳолда шўр суву қаттиқ нонга қаноат қилганча чўл қишлоқларини эринмай айланиб, ҳар бир хонадонга бош суқаркан, аввало оналарнинг, болаларнинг соғлиғи, уларга кўрсатилаётган тиббий муолажанинг самарадорлиги билан қизиқди. Шунда беихтиёр кўнгилда бир фикр уйғондики, биз мухбирлар гоҳ-гоҳида бўлсада ўз касбининг фидойиларига тан бериб қўяйлик, олдимиздан оққан сувнинг қадрига етайлик.

Биз ўша сафар чоғи, айтайлик, бугун кўзи ёриётган келинчак соғлиғи ёхуд оилани режалаштириш мавзуларида узуқ-юлуқ бўлса-да суҳбатлашдик. Ва имонимиз комил бўлдики, опада профессионализм, масаланинг моҳиятини илғай билиш салоҳияти бизга масаланинг номаълум томонларини кўрсатиб берди. Яъни, оғиз кўпиртириб "аёллар камқон" ёки "фарзанд ризқи билан туғилади" дея кўр-кўрона эҳтиросга берилиб ёзавергандан кўра масаланинг илдизларини англашга уринишимиз лозимлигини ҳам англаб етгандай бўлдик...

Албатта, ёзаверса гап кўп. Аммо бугун, байрам арафасида биз Нурия Кудияровна Туреевани мухлисларимизга имкон қадар танитмоққа уриндик. Муҳими, назаримизда, шундай фидойи опаларимиз бор экан, болалар, оналаримиз беҳудага кўз ёш тўкмайди, деган умидимиз ўчмагай.

Байрамингиз муборак бўлсин, Нурия опа! Истиқлол арафасида сазовор бўлган I даражали "Соғлом авлод учун" орденингиз ҳам!

Абдураҳмон ТАШАНОВ

ШИҒИР

ҲАҚИҚАТ

Мантиқнинг жилови сўқирда бўлса,
Очилмай, гул каби сўлар ҳақиқат.
Мантиқнинг жилови зўрларда бўлса —
Оёғи осмонда ўлар ҳақиқат.

Мунофиқлар кентга қози бўлсалар,
Посбонлар иш қувлаб този бўлсалар,
Оқиллар бу ҳолга рози бўлсалар —
Тоғ бўлса охири қулар ҳақиқат.

Синмайди-ку, дея уни эгаверсалар,
Ҳақ сўзни дилгамас, елга берсалар,
Пастлашиб жиғига тегаверсалар —
Тоғ бўлса охири қулар ҳақиқат.

Ҳақиқат соҳиби Ҳақнинг ўзидир,
Мардларнинг иймони, нони, тузидир,
Тўғриларнинг жони, кўрар кўзидир —
Номардлар кўксини тилар ҳақиқат.

Ҳақиқат кўзига боққайдир мардлар,
Шамширдан белига таққайдир мардлар,
Ҳақиқат қадрини сақлагай мардлар,
Мардларнинг бошини сийлар ҳақиқат.

Исматулла ЙЎЛДОШЕВ

Муҳтарам газетхонлар! Газетамизнинг навбатдаги сони 12 сентябрда чоп этилади

ЖАРАЁН

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Қимматли қоғозларнинг марказий депозитарийсини ташкил этиш ва унинг фаолияти тўғрисида"ги қарорига асосан 1999 йил 19 октябрдан республикамизда илк бор

ДЕПОЗИТАРИЙ — ЯНГИ ХИЗМАТ

У бизга нима беради?

қимматли қоғозлар давлат марказий депозитарийси ташкил этилди.

Мухбиримиз давлат марказий депозитарийси ахборот хизмати мутахассиси Холмирза МАТКАРИМОВдан айни мавзуда гапириб беришини сўради.

— Давлат марказий депозитарийсининг асосий мақсади жамғарма бозори тизимини шакллантириш билан пировард натижада йирик сармоядор ҳисобланган давлат ҳамда унинг шу тармоқдаги ваколатли бошқарув органи Республика давлат мулк қўмитасига хизмат қилишдан иборатдир. Бу ўринда давлат тасарруфида бўлган қимматли қоғозлар кўринишидаги барча активларнинг марказий депозитарийда сақланиши қонун билан белгиланганлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш жоиз.

Марказий депозитарийнинг асосий вазифаси ва диққат-эътибори эса ҳозирда мижозларнинг фонд биржаси ва биржадан ташқари бозорларда амалда ҳаракатда бўлган қимматли қоғозларни сақлаш, уларни айланма савдо жараёнига киритишдан аввал сотувчилар ҳисобидаги қимматли қоғозлар бор-йўқлигини аниқлаш, сотувчи билан олувчи ўртасида олди-сотди битими тузилгандан кейин меъёрий ҳужжатларда белгиланган муддатларда сотилган қимматли қоғозларни эгаларига етказиб бериш муаммоларини ҳал этиш ва шу каби қатор муҳим ташкилий ишларни талаб даражасида уддалашга қаратилган.

Зеро, буни республикамизда қимматли қоғозларнинг давлат марказий депозитарийси фаолият кўрсата бошлаганига ҳали бир йил ҳам тўлмаса-да, жорий йилнинг 6 ойлик якуний кўрсаткичларнинг барча асосий турлари бўйича бирмунча сезиларли натижаларга эришилаётганлиги мисолида кўриш мумкин.

Жорий йилнинг биринчи ярми кўрсаткичларини таҳлил этадиган бўлсак, 597520107 сўм эмиссияга эга 4285 та акциядорлик жамиятлари рўйхатдан ўтказилган. Умумий чиқарилган акциялар сони эса 709784990 донани ташкил этган.

Бу жиҳатдан, айниқса, "Хусусийлаштириш", "Матлубот-савдо", "Янги ташкил этилган" ҳамда "Деҳқон бозори" тизимларидаги акциядорлик жамиятларига депозитарий хизмат кўрсатиш бирмунча диққатга сазовордир.

Биргина "Хусусийлаштириш" тизимидаги акциядорлик жамиятларига депозитарий хизмат кўрсатиш хусусида фикр юритадиган бўлсак, мазкур тизим ҳиссадорлик жамиятлари сони ўтаётган йилнинг 1-ярмида 2968 тани, уларнинг Низом жамғармаси эса 532300600 сўмни ташкил этган, акциялар чиқариш миқдори 602821803 тага етказилган.

Шунингдек, "Янгидан ташкил этилган" акциядорлик жамияти тизимидаги жамиятлар сони — 336 тага, акциялар чиқариш миқдори — 92779104 донага етган. Уларнинг Низом жамғармаси эса — 3652720 сўмни ташкил этганлиги бу соҳада олиб борилаётган катта ташкилий ҳамда кенг тарғибот-ташвиқот ишларининг дастлабки самараси сифатида қаралмоқда.

Давлат марказий депозитарийси турли тармоқлар тизимидаги акциядорлик жамиятларига хизмат кўрсатиш билан чегараланиб қолмай, ўз навбатида қўшимча вазифа сифатида хусусийлаштирилган инвестиция фонд (ХИФ)ларига ҳам хизмат кўрсатиш билан хизмат кўрсатиш кўламини тобора кенгайтиришга ҳаракат қилмоқда.

Буни марказий депозитарий ҳозирда жойларда фаолият кўрсатаётган ва ўз атрофига 74229 нафар акциядорларни жипслаштирган мавжуд 51 та ХИФлар билан ўзаро шартномалар тузишга эришганликлари мисолида кўрамиз.

ХИФлар томонидан шу йилнинг ўтган ойларида 21837309 та акция чиқарилган. Улар иштирокида жойларда 42 марта кимошди савдоси ўтказилган.

Марказий депозитарийда фаолият кўрсатаётган мутахассислардан 6 нафари Тошкент давлат иқтисодиёт университети қошида ташкил этилган қимматли қоғозлар бўйича мутахассислар тайёрлаш марказида тезкор усулда алоҳида дастур асосида таҳсил олмоқдалар.

Улар яқин кунларда ўқув курсини тамомлагач, мазкур соҳанинг юқори тоифали мутахассислари бўлиб, қимматли қоғозлар билан ишлаш лицензия (рухсатнома)сига эга бўладилар.

ХУРРИЯТ
МУСТАҚИЛ ГАЗЕТА

АЗИЗ ЮРТДОШЛАР!

Ватанимиз мустақиллигининг тўққиз йиллик айёми билан барчангизни қутлаймиз!

Яратганнинг ўзи жаннатмакон ўлкамизни доимо ёмон кўзлардан асрасин.

Дунё узра донғи кетган озод ва обод диёримиз ҳамиша гуллаб-яшнайверсин!

Истиқлолимиз абадий бўлсин!

Алп Жамол банк
бошқаруви

Қадрли ишбилармон хонимлар ва жаноблар!

Хусусий тижорат акционерлик Алп Жамол банки деҳқон-фермер хўжаликларига ва ишлаб чиқариш билан шуғулланувчи хусусий тадбиркорларга имтиёзли фоизларда микрокредит бериш учун кредит ресурслаига эга бўлиб, Сизнинг хизматингизга мунтазир.

Марҳамат, бизнинг имтиёзли кредитларимиздан фойдаланиб, ўз фаолиятларингизни ривожлантиринг.

Мурожаат учун телефонлар:
(371) 132-16-00,
(371) 132-16-01,
(371) 132-16-05.
Факс: (371) 132-10-59.

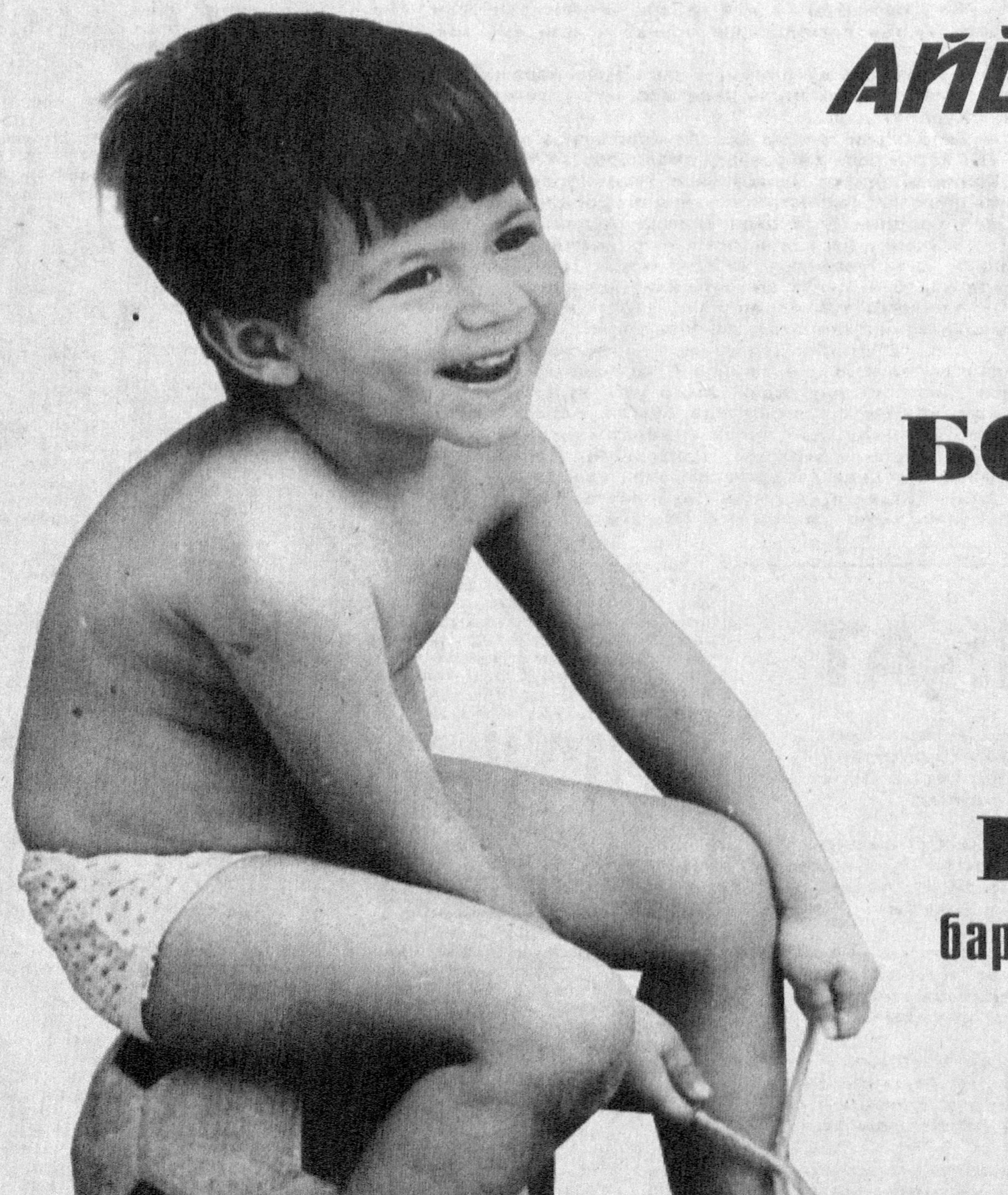

АЙЁМИНГИЗ МУБОРАК, АЗИЗЛАР!

KI – олмонча "Kinder", яъни "болалар" сўзининг бош бўғини.

БО – ўзбекча "болалар", яъни олмонча "kinder" сўзининг бош бўғини.

Икки бош бўғиндан ўзбек ва олмон халқлари ҳамкорлигининг яна бир рамзи – **KIBO** атамаси вужудга келди.

KIBO пойабзал корхонаси ўзбекистонлик барча ўғил-қизларни Мустақиллик айёми ва янги ўқув йили билан қутлайди!

KIBO пойабзали оёғингизга ботмайди!

KIBO қадамингизни илдам қилади!

KIBO – жон роҳати!

702100. Чирчиқ ш. Обувщик кўчаси, 1.
Тел. (8-371-71) 6-15-91 / 6-16-14

KASANSAYTEKMEN

Wool Textile Industry

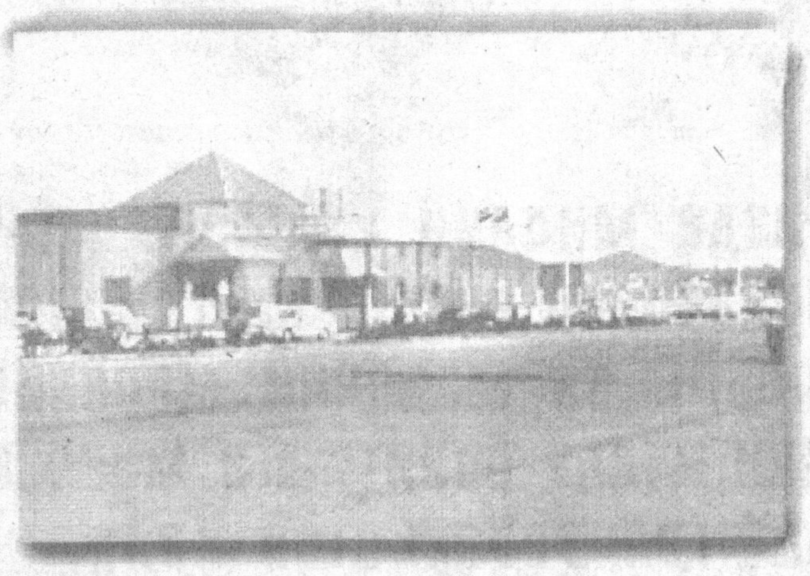

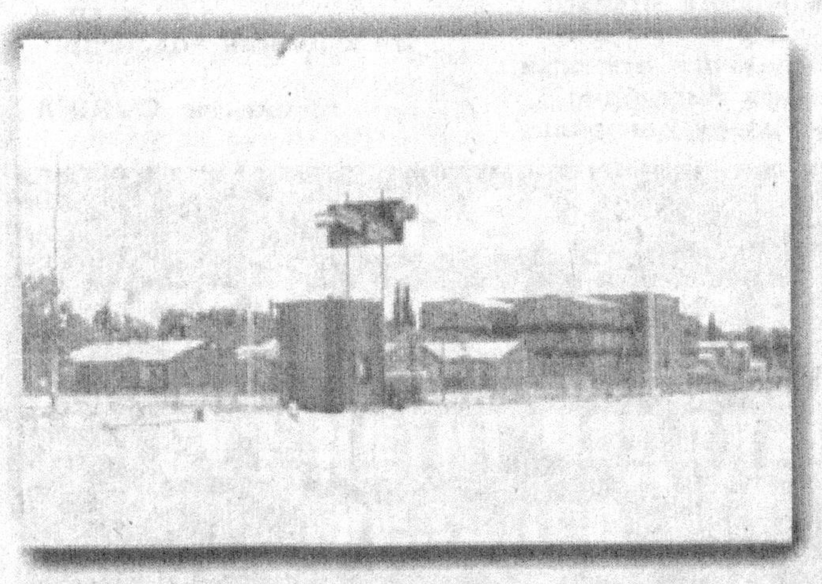

Замонавий технологияларда жаҳон стандартлари талабларида маҳсулот ишлаб-чиқарувчи ва хизмат кўрсатувчи Ўрта Осиёда энг йирик жун саноати секторига эга бўлган

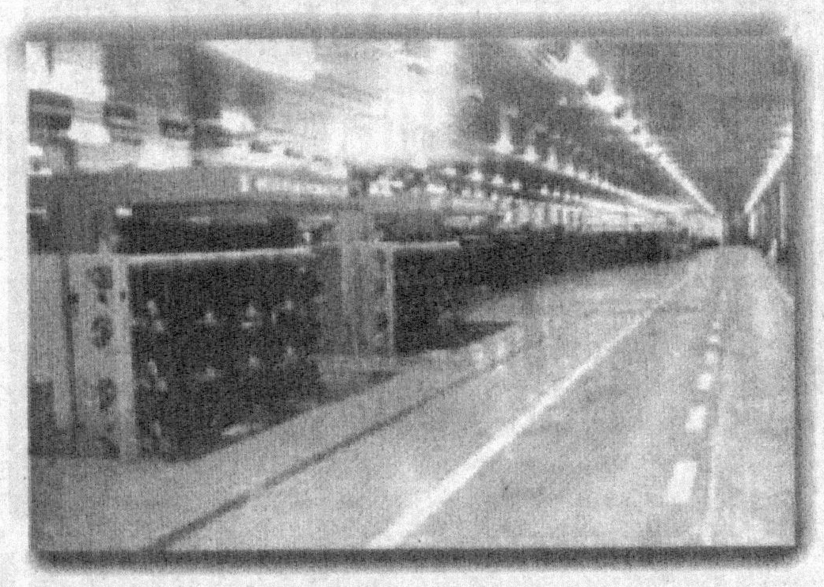

"Косонсой-Текмен"

кўшма акциядорлик корхонаси Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг **9** йиллигини биргаликда нишонлашдан ғурур туяди ва Ўзбекистон ҳалқини мустақиллик байрами билан чин кўнгилдан муборакбод этади.

Мустақиллик байрамингиз қутлуғ бўлсин!

Ўзбекистон Республикаси янада гуллаб—яшнайверсин!

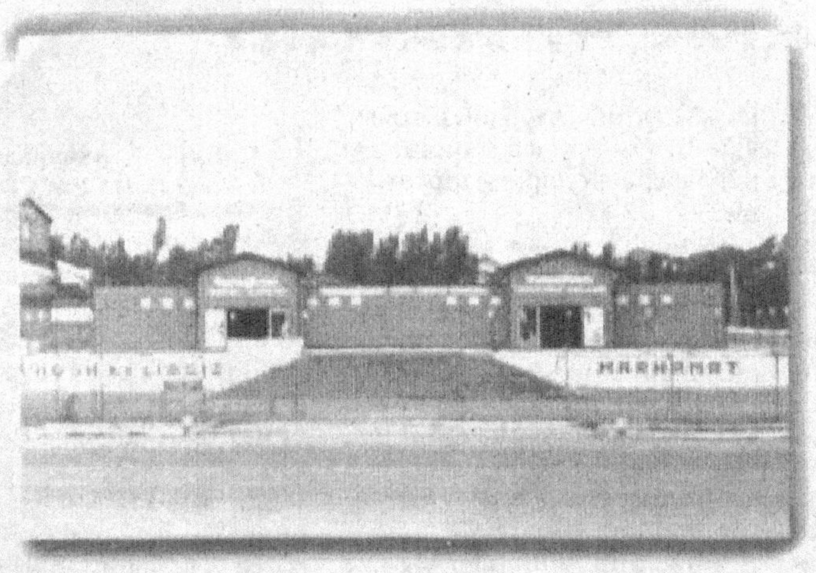

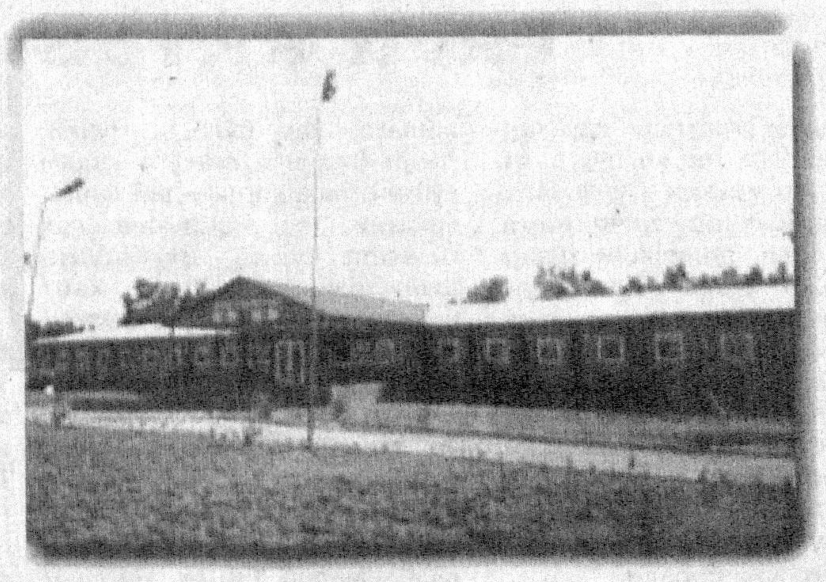

Манзил: Фабрика- Ўзбекистон Республикаси, Наманган вил., Косонсой ш., Истанбул кўчаси 717220

Тел.: (36965) 22-015, 23-459, 21-293, 22-035, 22-392, 23-355
(36922) 6-13-17, 5-50-36, 5-50-37

Факс: (36965) 22-566

www.kasansaytekmen.com

E-mail: kastek@online.ru; kstekmen@online.ru

Тошкент офиси- Ўзбекистон, Тошкент ш., Буюк Турон кўчаси № 41

Тел.: (371) 133-29-75, 133-39-05

Факс: (371) 133-67-51

E-mail: tektash@naytov.com

ЭЛ ҚАДРИ

Узун-узун карвонлар,
Ҳазин-ҳазин замонлар,
Зарбоф-зарбоф
чопонлар,
Қатор-қатор аъёнлар,
Ўтди-кетди ҳоқонлар,
Қанча беку боёнлар,
Бир эл қолди дунёда,
Бир эл қолди, ёронлар!

Ҳалоллигу покликдан
Уйига эшик этган.
Ўзи ердай, ер ишлаб
Тупроқни кўшиқ этган.
Ой билан қуёшларни
Кўркига ошиқ этган,
Юрагида тоғлару
Кўкрагида осмонлар.

Худо ўзи хоҳласа,
Имконларга еткизгай,
Дарёларга мавж бериб,
Уммонларга еткизгай.
Эл қадрига етгувчи
Султонларга еткизгай,
Толеига битгайдир
Улуғ давру давронлар.

Дилбандлари ўсмоқда,
Кўзлари жонга жондир.
Бирлари Жалолиддин,
Бирлари Шоҳжаҳондир.
Ҳар бири бир
қўрғондир,
Қилич бирлан
қалқондир
Бу қадду бу қоматлар,
Бу қошлар, бу
мижгонлар.

Фарзанд бўлсанг,
элга боқ,
Элни кўр, элга айлан.
Оламда нокас ҳам кўп
Элу динидан қайтган,
Сўз қадрига етгувчи
Зотлар ҳам билиб
айтган:
Қайдан билсин
эл қадрин
Эл кўрмаган нодонлар!

Сирожиддин САЙЙИД

АЗИЗ ВАТАНДОШЛАР!

НАҚАДАР ТОТЛИ СЎЗ – ОЗОДЛИК!
НАҚАДАР ЭЪЗОЗЛИ – ҲУРРИЯТ!
НАҚАДАР БУЮК СЎЗ – ИСТИҚЛОЛ!

Худди шу сўзларни ўзида ифода этишга чоғланаётган "Ҳуррият"ни қўлдан қўйманг. "Ҳуррият"нинг айтаётган ҳақ сўзи кўнгилларингизга равшанлик бахш этсин! Дилингиз "Ҳуррият" нурларидан баҳра олсин. Бугунги Матбуотга, Сўзга, Фикрга нисбатан андек лоқайдлигингиз ғайрат-шижоатга, интилишу мустаҳкам иродага айлансин. Бунда "Ҳуррият"нинг кўмагини хаёлдан фаромуш қилманг.

Қисқаси, азизлар, "Ҳуррият"га обуна бўлинг. У Сизнинг қўлингизда бўлсин, дилингизда бўлсин.
Сиз ютқазмайсиз.

Эҳтиром ила,
"ҲУРРИЯТ"чилар

ИСТИҚЛОЛ — ОРЗУЛАР РЎЁБИ

Истиқлолни қуёшга ўхшатгим келади. Чунки қуёш барчага баробар нур сочади. Мустақиллик бизга кўп нарса, жумладан, миллий урф-одатларимизни, қадриятларимизни тиклаш имконини берди. Чет элликлар билан иқтисодий, маданий алоқаларни мустаҳкамлашга, ўзаро тажриба алмашишга эга бўлдик. Фанда ҳам, амалиётда ҳам кескин ўзгаришлар юз берди. Янги, замонавий асбоб-ускуналарга эга бўлдик. Бир вақтлар битта операция учун Москвага қатнаб, навбатда туриб, қанча овораю сарсонгарчиликлар билан даволанилган бўлса, эндиликда тиббиёт соҳасида бу ишлар жойларнинг ўзида, тажрибали шифокорлару профессорлар ёрдамида қилиняпти. Мен яшайдиган Иштихон шаҳарчасида ҳам истиқлолдан сўнг кўпгина ўзгаришлар рўй берди. Миллий услубда қурилган бозор, дўконлар, ошхоналар, банклар қурилиб ишга туширилди. Тиббиёт техникуми очилди. Инсонлар соғлиғига бўлган ғамхўрлик кучайди. Кўпгина қишлоқ врачлик пунктлари, хусусий стоматология, хусусий шифохоналар, банклар очилди. Тадбиркор ва фермерларга ер берилди, имконият яратилди. Мактабларда компьютердан сабоқлар берила бошлади. "Ҳаракатда — баракат" деганларидек, меҳнат қилган одам роҳатини кўряпти. Мустақиллик менинг ҳаётимда ҳам кўпгина ўзгаришлар ясади. Ўрта ва олий таълим даргоҳларида эски қолипдаги имтиҳонлар эмас, балки янгича тест усули жорий қилинди. Тест — адолат мезони экан. Бу усул қўлланиб, кўпгина талантли, билимли, илмга чанқоқ ёшларимиз ўқишга кирди. Мен ҳам ТошДУнинг журналистика факультетига тест орқали кирдим ва ҳақли равишда "Биз тестнинг илк қалдирғочларимиз" дея фахрлансам бўлади.

Хуллас, қаёққа қараманг, янгиланиш, ўсиш давом этмоқда. Осмонўпар биноларни кўриб кўзингиз қувонади. Кўркам ва чиройли меҳмонхоналаримиз, бозорларимиз, йўлларимиз равонлиги, кўприкларимиз, шаҳарларимиз дарвозалари... Ҳар қадамда бир янгилик...

Мустақиллик, бу — олий неъмат. Уни асраб-авайлашимиз ва унга ўз ҳиссамизни қўшишимиз керак.

Хонбиби ҲИММАТ қизи,
журналист

GEF
Казахстан Кыргызстан Таджикистан Туркменистан Узбекистан

Сув - тириклик манбаидир!

БАЛИҚ СУВСИЗ ЯШАЙДИМИ?!.

Аксарият одамлар балиқнинг сувда яшашини яхши билишади. Балиқ сувсиз яшолмайди, деган гап исботсиз ҳақиқатдир дегувчилар сони ҳам кўпчиликни ташкил этади. Аммо олимларнинг айтишича, бу гап мутлақо тўғри эмас.

Гап шундаки, Африканинг айрим дарё ва кўллари бир неча ой давомида жазирама туфайли қуриб қолади. Лекин балиқлар тирик қолишади. Қандай қилиб дейсизми? Мўъжизани қарангки, бу ерда сувсизликка чидай оладиган оқ жигарли ғаройиб балиқ тури мавжуд. Сув қуриган паллада бу тур балиқлар кўл ва дарёларнинг лойли жойларига ўзларини кўмадилар ва натижада катта бир лой ва қум уюми ҳосил бўлади. Нафас олиш учун улар ўша уюмдан ўзларига қулай қилиб пиллага ўхшаб туйнук очиб олишади.

Бундай ҳолатда балиқлар бир неча кун бемалол яшашади. Дарё ва жазирамага оқ жигарли балиқларни уйғун яратган Тангрининг мўъжизалари бисёрдир. Улар кишиларни руҳоний олам сирларини билишга даъват этаверади.

"Ҳақиқатга томон"
китобидан олинди.

Мустақил Ўзбекистонимизда миллий қадриятларни эъзозлаш, миллий ғояни фуқаролар онгига сингдиришга, халқимизнинг буюк маърифий ва маданий меросини ўрганишга, маънавиятимизни янада бойитишга муносиб ҳиссасини қўшиб келаётган Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марғилон шаҳар кенгаши қошидаги "ҲАҚИҚАТ" кўп тармоқли савдо-ишлаб чиқариш фирмаси ҳамда жамиятимизда учрайдиган ҳар қандай иллатларга қарши курашувчи "ЎТЮРАКЛАР" клуби

барча ҳамюртларимизни Мустақиллигимизнинг 9 йиллик байрами билан чин дилдан қутлайди. Мамлакатимиз осмони доимо мусаффо бўлсин!

МУТОЛАА

СОТИЛМАЁТГАН КИТОБЛАР... ОМБОРДА

Ёхуд китоб савдоси ва тарғиботи борасидаги камчиликлар

Акбарали НУРМАТОВ

Бугунги ўқувчидан ҳар қандай саволга тез ва пухта жавоб олиш мумкин. Сўрасаларки, оламни ёритувчи нима, деб. Қуёш, дейишади ҳозиржавоблик билан. Тун бағрини нима ёритади, дейилса, ҳеч иккиланмай ой, дейдилар. Энди, инсон қалбини-чи, деб сўраб кўринг. Зукко ўқувчи: билим, билим эса телевидение, газета-журнал ва китоблар орқали олинади, дея бу саволга ҳам деярли тўлиқ жавоб беради.

Математикада, ўрин алмашгани билан қиймати ўзгармайди, деган таъриф бор. Агар мавзуимиз китоб ҳақида, унинг инсон ҳаётида тутган ўрни, бугунги қадрқиммати тўғрисида бўлмаганида бу жавобга унчалик аҳамият бермаган, ўқувчиларнинг жавобларидан қониқиш ҳосил қилган бўлардик.

Бироқ...

Эшитган жавобимни ўзимча таҳлил қиларканман, ўйлаб қоламан, балки ўқувчи болалар бугунги шарт-шароитдан, вазият ва имкониятдан келиб чиқиб телевидениени биринчи ўринга қўйиб гапиришгандир?

Дарҳақиқат, ҳозирги техника асрида у шундай ривожланиб кетдики, телевизор, видеоаппаратлар кириб бормаган хонадон деярли қолмади ҳисоб. Бешикдаги бола ётган жойида мультфильм кўряпти ёки яхши бир қўшиқ, куй тинглаяпти. Авваллари турли ўйинчоқлар билан овутишарди, бугунги кичкинтойни телевидение билан чалғитишмоқда: қизиқарли мультфильм ёки турли ўйинларни намойиш этувчи фильмларни кўрсатсангиз бас, ҳақиқатан ҳам қулоғингиз тинчийди.

Бунга табиий ҳол сифатида қараш лозим, албатта. Ривожланиш, тараққиётни болалар биринчи галда техникада кўряптилар, телевизор орқали эса мамлакатимизни, қолаверса, бутун дунёни кузатиб, ўзларига тегишли хулосалар чиқаряптилар. Ана шундай экан, бугуннинг ўқувчиси телевидениени биринчи ўринга қўйишига таажжубланмаса ҳам бўлади. Чунки, бугун биринчи синфга қадам қўйган бола ҳар қандай фильмларни, гоҳ яширинча, гоҳ ошкора кўриб, оқ-қорани яхши ажратиб олган, ҳаёт ҳақида жуда тўлиқ бўлмасада, деярли тасаввурга эга бўлган ўқувчидир.

Хўш, улар қачон китоб ўқийдилар?

Мактабга қадам қўйган ўқувчи қўлига китоб ушлайди. Турли дарсликлар, қўлланмалар билан танишадилар. Лекин улар ҳақиқий маънода китоб ўқишни ўсмирлик йилларида бошлайдилар. Адабиёт фанида ёзувчи ва шоирлар ҳаёти ва ижоди билан танишган ўқувчи уларнинг асарларини топиб ўқишга ҳаракат қилади. Айниқса, севги, муҳаббат туйғулари қалбини эгаллаб борган сари, ана энди ўқувчи қайсидир маънода шоирга ёки ёзувчига айланади.

Шу ёшда китобга кўнгил қўйган инсондан кўп яхшиликлар, эзгуликларни кутса бўлади. Ана энди улар инсон қалбини ёритувчи нарса, бу — китобдир, деб дадил айта оладилар.

Билимлар хазинаси бўлган китобга ҳар қандай болада меҳр уйғонади. Абдулла Қодирийнинг "Ўтган кунлар", "Меҳробдан чаён" романларини, Чўлпоннинг оташин шеърларини, Абдулла Қаҳҳорнинг ҳикояларию, Абдулла Орипов шеърларини ўқиган ўқувчи китобни севиб қолишига шубҳа йўқ.

Унда нега кейинги йилларда китобга бўлган муносабатимиз кескин ўзгарди? 1970-80 йилларда 30-50 минг нусхада чоп этилган бадиий асарларнинг бугунги нусхаси 5 мингга тушиб қолди. 10000 нусха эса энг кўп нашр деб эътироф этилмоқда.

Бунинг асосий сабаби қоғоз муаммосими ёки халқимиз ҳақиқатан ҳам кам китоб ўқийдиган бўлиб қолдими?

Бозор иқтисодиётига ўтиш даврида ҳар иккиси ҳам рўй берди, менимча. Аммо бунинг сабабларини изламоқчи эмасман. Ҳолат, вазият кундай равшан. Демак, халқимизни қайтадан китобга юз тутиши учун имкон қидириш зарур. Асосий масала ана шунда!

Маълумки, китобни мажбурлаб сотиб бўлмайди. Ўқишни истамаган одамга китоб не даркор? Аммо китобни севадиган боланинг қўлидан уни тортиб олиб қўйсангиз-да, барибир вақт топиб, имкон топиб албатта ўқиб чиқади.

Лекин тан олиш керак, бугун ана шундай ашаддий китобсеварлар камайиб кетди.

Тирикчилик ғами бошига эрта тушаётган болалар бозорларга чиқиб кетишмоқда. Бозорда китоб ўқилмайди, у ерда савдо-сотиқ қилиш керак. Бу ерда билимдан, маърифатдан гапирсангиз устингиздан кулишади. Бозорнинг ўз қонун-қоидаси, ўз гап-сўзи бор...

Менимча, болаларнинг билим олиш ўрнига ота-оналарига ёрдам бериш учун бозорларга ёки турли устахоналарга кириб кетишларига улар сабабчи эмас. Биз катталарнинг уқувсизлигимиз, меҳнатдан қочишимиз, ўз ҳузур-ҳаловатимизни ўйлашимиз сабабдир. Агарда биз оила қуришга қурбимиз етганда ёки бирон касб-ҳунарни пухта эгаллаб уйланганимизда фарзандларимиз, балки ўзбек ёзувчиларининг янги асарларини, жаҳон адабиётининг дурдоналарини қўлидан қўймай ўқиб чиқишаётган бўлармиди? Нафақат адабиётни, қомусий, диний олимларнинг ҳаёти ва ижодлари ҳозирги пайтда ҳеч кимни бефарқ қолдирмайди, деб ўйлайман. А.Қодирий номидаги "Халқ мероси" нашриёти яқинда "Маънавият юлдузлари" деб номланган китобни нашрдан чиқарди. Сиз у китобни ўқиб кўрдингизми? Қандай янги номларни кашф қилдингиз? Гап китоб ҳақида бораётган экан, унинг нусхаси камайиб кетганлиги тўғрисида ачиниб гапираётган эканмиз, айрим нашриётларимизнинг омборларида 10-15 миллион сўмлик китоблар ўз харидорларини кутиб ётганини қандай изоҳлаш мумкин?! Демак, бизда китобни ташвиқот қилиш яхши йўлга қўйилмаган. Бунинг асосий сабабларидан бири на китобни чоп этувчи нашриёт, на унинг савдоси билан шуғулланувчи идоралар китоб рекламасига эътибор беришади. Шунингдек, оммавий ахборот воситалари — газета-журналларда, радио-телевидениеда китоблар ҳақида эшиттиришу кўрсатувлар жуда кам.

Сигаретни бир кунда ўн марталаб реклама қиламиз. Яна бошқа рекламалар асабимизга тега ҳам бошлади. Бироқ, янги чоп этилган китоб ҳақида 2-3 минутлик яхши кўрсатув тайёрлаш тележурналистларнинг хаёлига ҳам келаётгани йўқ. Балки улар бу "пулсиз", "вақт сарфлашга арзимайди", "бизга боғлиқ эмас", дея эътироз билдиришлари ҳам мумкин. Бироқ, маънавиятга, миллий ғоя ва миллий мафкурага давлат миқёсида аҳамият берилаётган экан, қаловини топиб қор ёндиришнинг пайти келмадимикин?

Теледастурларда "Жавоҳирлар хазинаси" деган 10-15 минутлик кўрсатув бор. Нашрдан чиқаётган янги китоблар ҳақида қизиқарли маълумотлар берувчи бу кўрсатув айнан ҳамма ишда бўлган вақтда, яъни кундуз куни эфирга берилади. Наҳот, уни эрталаб ёки кечқурун кўрсатиш мумкин эмас? Ахир китоблар ҳар куни ҳам чоп этилмаяпти-ку!

Вилоятлардаги "Китоб савдоси" ҳиссадорлик жамиятларининг иши қониқарсиз ташкил этилгани боис узоқ ва чекка қишлоқлардаги мактаб кутубхоналари, китоб дўконлари бўшаб ётибди. Кўп болали оилалар бадиий асарни сотиб олиш у ёқда турсин, боласини оддий ўқув дарслиги билан етарли даражада таъминлай олмаяпти.

Хўш, аҳвол шу тарзда давом этаверадими? Ўқувчи қачон китоб ўқийди?!

Хайриятки, Ўзбекистон Республикаси Давлат Матбуот қўмитаси яхши ташаббус билан чиқди. Андижонда бўлиб ўтган Республика китоб байрами бу ташаббуснинг дебочаси бўлди, дейиш мумкин. Китоб байрамида таниқли хонандалар иштирокида катта хайрия концерти уюштирилди. Тушган маблағга нашриётлардан ижтимоий-сиёсий адабиётлар сотиб олиниб, мактаб кутубхоналарига, кам таъминланган оилаларнинг фарзандларига тарқатилди.

Бундай хайрли тадбир шу йилнинг август ойида Самарқанд ва сентябрь ойи ичида Бухоро шаҳрида ўтказилиши режалаштирилган.

Албатта, бу денгиздан томчи. Аммо шундай фойдали тадбирларни бошқа корхона ва ташкилотлар ҳам ўтказсалар, деган умиддамиз.

Яна бир масала ҳақида тўхталиб ўтиш ўринли деб ўйлайман. Бу — китоб муҳокамаси муаммосидир. Турли адабий учрашув ва йиғинларда, чойхона ва тегишли идораларда ҳам янги чоп этилган китоблар қизғин муҳокама қилинмай қўйди.

Тақризлар ҳам онда-сонда ёзилиб (кўпчилигини муаллифларнинг ўзлари ташкил этаётганликлари сир эмас), кенг ўқувчилар оммасини баҳс-мунозарага чорлай олмаяпти. Вилоятдаги ўқувчи янги чиққан китобдан дастлаб бехабар бўлиши мумкин. Газетада тақриз ёки мақола босилса, телевизор орқали озгина кўрсатиб ўтилса, албатта хабар топади. Бу эса китобхонларда қизиқиш пайдо қилади. Шундан кейин сўраб-суриштириш, қидириб топиш бошланади.

Йирик шаҳарларнинг аҳоли гавжум жойларида ясама столларни қўйиб хориждан келтирилган китобларни ёйиб қўйиб сотаётган сотувчиларга ҳар куни кўзингиз тушади. Китоб дўконларидаги сотувчиларимиз эса икки қадам қўйиб кўча бўйига чиқишга эринадилар. Нега? Чунки, уларнинг маошлари тайин. Унда-бунда арзон жойлардан топган "маҳсулотларини" сотиб уч-тўрт сўм ишлаб ҳам олишади. Четдан, айниқса, Россиядан китоб кўтариб келаётган "китобфуруш" эса эринмайди. Қанча кўп келтирса ва сотса, шунча кўп фойда олади.

Албатта, тадбиркорликнинг бундай кўринишига қаршилигимиз йўқ. Юртимизга қанча кўп китоб келтирилса, халқимиз улардан бохабар бўлса, шунча яхши. Бироқ, мамлакатимизга қандай мазмундаги ва савиядаги китоблар кириб келяпти ва сотиляпти, гап ана шунда. Афсуски, келтирилаётган ҳамма китоблар ҳам миллий ғоя ва мафкурамизга хизмат қилади, ёшларимизни яхшиликка ва эзгуликка бошлайди, деб бўлмайди. Ҳар хил "детектив"лар рукнида ёзилаётган ва сотилаётган адабиётларда кўплаб беҳаёлик, зўравонлик кўринишларини тарғиб қилиш ҳоллари учрамоқда.

Республика "Ўзкитобсавдотаъминот" ҳиссадорлик уюшмасининг иши сустлиги оқибатида кўча китоб сотувчилари кўпайиб кетди. Эндиги вазифа: чет эллар билан алоқа ўрнатиш, халқимизнинг талаб ва истакларини пухта ўрганиш ва ана шулардан келиб чиққан ҳолда китоб-журналлар келтириш уюшманинг зиммасида бўлмоғи керак. Бир сўз билан айтганда, уюшманинг фаолиятини жонлантириш вақти аллақачон етиб келди.

Китоб ўқиган, ўқийдиган инсонни улуғладик, улуғламоқчимиз. Дарҳақиқат, китобнинг ўзи энг улуғ, энг азиз нарсалардан биридир. Буни исботлаб ўтиришнинг ҳожати йўқ.

Яхши китоб инсон қалбини ёритувчи нур дедик. Бу нур инсонларни маърифатли қилади ва эзгуликка етаклайди. Эзгуликка, яхшиликка йўғрилган қалб ҳеч қачон ёмонлик истамайди.

Демак, китоб қанча кўп нашр этилса, қўлма-қўл бўлиб ўқилса, юртимизда яхшилик шунча кўп тантана қилаверади. Яхши иш эса юртнинг, элнинг ободлигини, озодлигини таъминлайди. Озод ва обод халқнинг келажаги эса, албатта буюк бўлади, иншооллоҳ!

"ВОИЗГА ЁРДАМ"

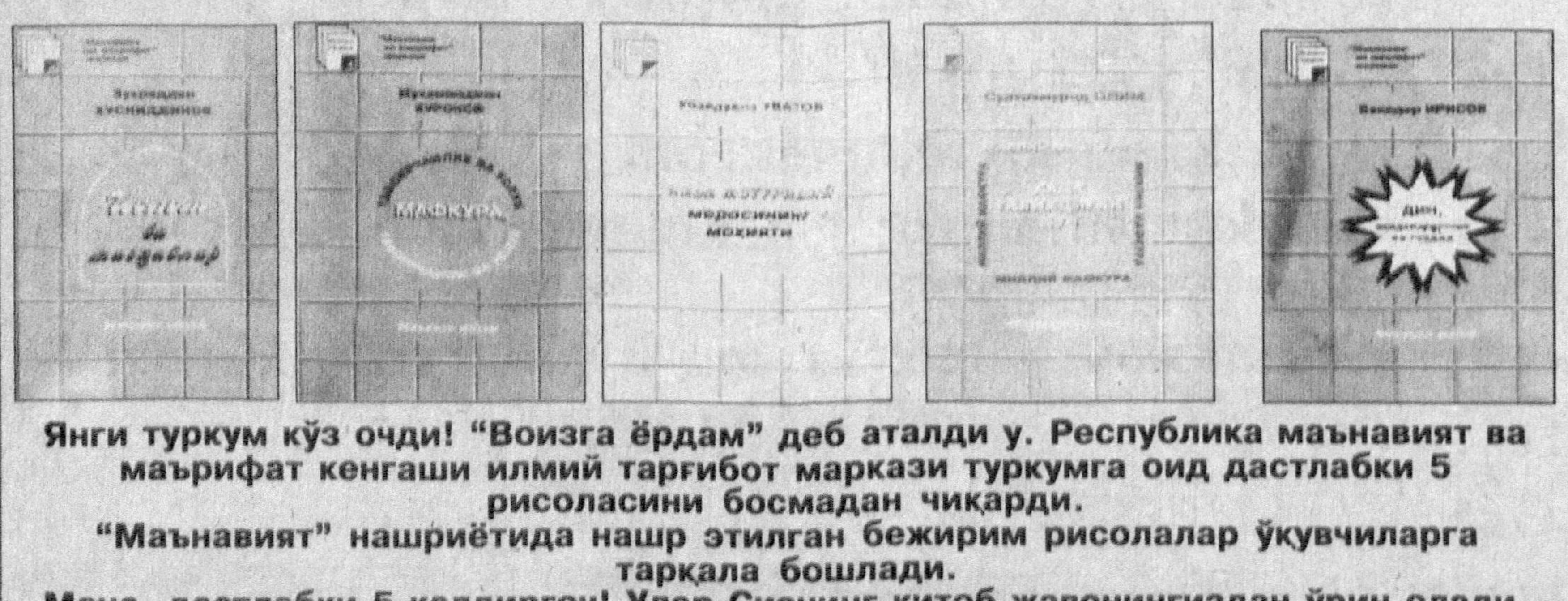

Янги туркум кўз очди! "Воизга ёрдам" деб аталди у. Республика маънавият ва маърифат кенгаши илмий тарғибот маркази туркумга оид дастлабки 5 рисоласини босмадан чиқарди.
"Маънавият" нашриётида нашр этилган бежирим рисолалар ўқувчиларга тарқала бошлади.
Мана, дастлабки 5 қалдирғоч! Улар Сизнинг китоб жавонингиздан ўрин олади. Китоб чиқаётган, китоб ўқилаётган юртдан кут-барака, фикр-ғоя аримайди!

МАҒРИБУ МАШРИҚ

INTERNATIONAL LIFE

ИТГА ҚАСИДА...

- Ит – кўнгилчан бўри.
- Ҳар бир ит учун ўз эгаси – нақ Наполеон!
- Ит ўзини парвариш қилган ва эркалаган эгасини ҳеч қачон қопмайди, ит билан инсон феъли ўртасидаги жуда жиддий фарқ ҳам шунда.
- Одамларни кўпроқ билганим сайин итга бўлган ҳурматим ошиб борди.

ҲАМКОРЛИК

ТАСИС ВА БОШҚАРУВ ИЛМИ

Ўзбекистонда ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларнинг Президент Ислом Каримов томонидан яратилган, мамлакатнинг тарихий-географик, иқтисодий хусусиятлари, аҳолининг маънавий-руҳий ўзига хосликлари, демографик, геополитик ва бошқа омиллар ҳисобга олинган ўзига хос модели амалга оширилмоқда. Айни пайтда бу модель ислоҳот ўтказиш ва бу жараёнга раҳбарлик қилиш борасида ўзга элларда мавжуд тажрибани инкор қилмайди, балки унинг мамлакат ривожига мос келадиган томонларидан фойдаланишни назарда тутади. Гап шундаки, дунёда тоталитар тузумдан эркин иқтисодга ўтишнинг синалган тажрибаси деярли йўқ. Собиқ Иттифоқ сингари тоталитар тузумдан мустақилликка ва бозор муносабатларига ўтиш ҳоллари дунёда жуда кам кузатилган. Бундан ташқари, чет элларда, жумладан, ривожланган Ғарб мамлакатларида ҳам ислоҳотларни ўтказиш кўпинча турли-туман усул ва шаклларда ўтказилган, улар кўпинча бир-бирини инкор қилади.

Янги давлатлар тажрибаси шуни кўрсатмоқдаки, аксарият ҳолларда бу мамлакатлар Ғарбдаги энг янги усуллар ва бошқарув технологияларини эмас, эскирган, Ғарбнинг ўзида ҳам танқидга учраётган бошқарув тизимларидан фойдаланмоқдалар. Бу эса иқтисодий қийинчиликларни бошидан кечираётган мамлакатлардаги тадбиркор ривожланган мамлакатлардан замонавий техника ва технологияни олишга имкон топмай у ерда янги техника ўрнатиш учун чиқариб ташланаётган эскиларини арзон-гаровга сотиб олаётгани манзарасини эслатади. Халқимизда арзоннинг шўрваси татимас, деган мақол бор. Арзонгина сотиб олинган ўша техника ва технология катта қийинчиликлар билан олиб келиб ўрнатилади. Ўрнатилгандан кейин эса ишламайди, ишласа ҳам яхши унум бермайди. Хуллас, Ғарбдан эски техникани арзонга келтирган тадбиркор бир-икки йилда бу техникани ташлаб юбориш ёки металлолом топширишга мажбур бўлади.

Бошқарув тизимларида ҳам яроқсиз ҳолга келиб қолган усулларни олиб келмаслик учун Ғарбдаги бошқарув тизимларини батафсил ўрганиш ва мамлакат учун мос келадиганларини танлаб олиш лозим. Бундай мураккаб вазифани бажаришда эса холис ва билағон шерикнинг бўлиши жуда қўл келади. Ўзбекистонда фаолият олиб бораётган ўшандай холис шериклардан бири Европа Иттифоқининг ТАСИС дастуридир. Бу дастур доирасида "Давлат бошқарувини такомиллаштириш ва Ўзбекистон Республикаси давлат хизматидаги ислоҳотларга кўмаклашиш" махсус лойиҳаси ишлаб чиқилди. Лойиҳани амалга оширишда Николас Витсен консорциуми жамғармаси, Прайс Уотер Хаус Куперс (Буюк Британия) ва Нидерландия бошқарув институти иштирок этмоқда.

Лойиҳага хос сифатлар шундаки, Европадаги давлат хизмати хусусиятлари, бошқарув кадрлари тайёрлаш ва қайта тайёрлаш тизими, бошқарув технологиялари тўғрисида Ғарбнинг кўзга кўринган мутахассислари Ўзбекистонга таклиф қилинади. Улар бошқарув тизими вакиллари, олий ўқув юртлари профессор-ўқитувчилари билан учрашиб, уларга Ғарбдаги бу илмда қўлга киритилган ютуқлар, замонавий бошқарув технологиялари тўғрисида сўзлаб беради. ТАСИС лойиҳасининг кўмаги фақат маъруза ўқиш учун Ғарбдан мутахассислар таклиф қилиш билан чекланмай, амалий тадбирлар ўтказишни ҳам кўзда тутади. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси билан ҳамкорликда "Давлат хизматчиларини бошқарув маҳоратларини ошириш маркази" ташкил қилинди. Марказ фаолиятини молиялаштириш ва тегишли фан, мавзулар бўйича машғулотлар олиб бориш учун Ғарбнинг етук мутахассисларини таклиф қилишни ТАСИС лойиҳаси ўз зиммасига олди.

Марказ давлат ва жамият қурилишини демократлаштириш, эркинлаштириш ва номарказлаштиришда ривожланган хорижий давлатлар илғор тажрибасига таянган ҳолда Ўзбекистоннинг шароити ва мақсадларига мос келадиган қисқа муддатли ўқув курсларида раҳбар кадрларнинг малака оширишларини ташкил этади.

Марказнинг асосий вазифалари этиб қуйидагилар белгиланди:

— давлат бошқарувининг асосий йўналишлари бўйича қисқа муддатга мўлжалланган ўқув дастурларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш;

— давлат бошқарувида ва ислоҳотларни амалга оширишда консалтинг хизматларини ташкил этиш;

— давлат бошқарувида жаҳон тажрибасини ўрганиш ва ундан самарали фойдаланиш;

— давлат хизматида банд бўлган раҳбар кадрларни тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш соҳасида халқаро ҳамкорликни ривожлантиришга кўмаклашиш.

ТАСИС лойиҳаси марказ ходимлари ва профессор-ўқитувчиларидан бир гуруҳига Голландияга бориб, у ердаги давлат хизматчиларининг малакасини ошириш марказлари, шу соҳадаги институт ва университетлар фаолияти билан бевосита танишиш имконини яратиб берди. Тажрибали Ғарб мутахассислари ҳамкорлиги юқори самара бериши мумкинлигини кўрсатди. Бу курсларда билим олган бир қатор вазирлик ва ҳокимликларнинг масъул ходимлари уларнинг юқори савияда ўтгани, амалиётга йўналтирилганлиги, ислоҳотлар жараёнида туғилган ва туғилаётган саволларга жавоб топишда кўмаклашганини қайд этди.

Ўқув курсларининг муваффақиятини таъминлаган омиллардан бири ўқув режасига "Ислоҳотларни бошқариш", "Инсон ресурсларини бошқариш", "Стратегик бошқарув", "Молиявий бошқарув" каби бошқарув илмининг замонавий соҳалари бўйича машғулотлар киритилганида бўлди.

Марказ профессор-ўқитувчилари фақат назарий билим бериш билан чекланмай, вилоят ва туманларда бўлишиб, бошқарувда замонавий технологиялардан фойдаланиш, кадрлар танлаш ва жой-жойига қўйишнинг аҳволини таҳлил қилмоқда. Бу соҳада ҳам уларга Ғарблик мутахассислари билан ҳамкорлик қўл келмоқда. ТАСИС лойиҳаси Европада ва жаҳонда бошқарув илмида қўлга киритилган ютуқларни ўрганишда тегишли адабиётларни келтиришяпти ва бошқарув тизимида ўзгаришлар қилаётган раҳбар кадрларнинг билим ва малакасини жаҳон андозасига кўтаришда мадад бермоқда.

А.БЕГМАТОВ, профессор

ЭЪТИРОФ

Эрон Ислом Республикасининг мамлакатимиздаги элчихонаси маданият ишлари мутасаддиси доктор Иброҳим ХУДОЁР билан суҳбат

АЛОҚАЛАРИМИЗ ДАВОМЛИ БЎЛАВЕРСИН!

— Муҳтарам Иброҳим Худоёр жаноблари! Башарият яратилибдики, саналар Турону Эрон халқларининг тарихий муштараклигидан шаҳодат бериб келмоқда.

— Шундай. Бизни қадим даврлардан буён муаззам тарих давомида яхлит хотира бирлаштириб туради. Бу хотира яхлит бўлиши билан айни дамда муқаддас ҳамки, ҳеч бир куч унга дахл қила олмайди. Шу ўринда фикрларимни мисоллар асосида ойдинлаштиришни лозим топаман.

Милоддан аввалги асрларданоқ эронликлар билан туронликларнинг урф-одатлари, анъаналари ва ҳатто турмуш тарзлари ниҳоятда яқинлик касб этганини бир талай тарихий асарлардан биламиз. Мен биргина аждодларимизнинг заминга бўлган муҳаббатини, заминни муқаддас деб билишларини ёдга олмоқчиман. Бундай қараш аслида "Авесто"дан олинган. Тарихан таркиб топган муштараклигимизнинг асл илдизини ана шу "Авесто"дан изласак, ҳақиқатга яқин бўлур эди. Ахир, қадимги аждодларимиз Зардушт динига эътиқод қилганлар. Бу тарихий муштараклигимизнинг яна бир далили эмасми?

Ёхуд олис мозийда нишонланган байрамлар ва маросимларни олайлик. Наврўзни ҳам Эрон заминида, ҳам Турон заминида нақадар шукуҳ ила шодиёна қилинганлиги ҳақида афсоналару ривоятларга омухта тарихий манбалар бизга хабар беради.

Ислом дини тарқалган даврдан эътиборан яқинлигимиз нафақат бардавом бўлди, балки беқиёс даражага кўтарилди. Айниқса, VIII—XVI асрлар оралиғида ҳамжиҳатликнинг кенгайиб борганлигини кўрамиз. Масалан, сомонийлар, темурийлар даврида гуркираб ривожланган маданият жаҳонга юзлаб даҳоларни етиштириб берди. Қувончли тарафи шундаки, улар ҳам форсийда ва туркийда бирдек ижод этганлар. Ислом нури-ла илму ирфон ва санъату меъморчиликнинг равнақ топишига ўзларининг улкан ҳиссаларини қўшганлар. Бугун сизу биз буюк бобокалонларимизга муносиб ворис сифатида улар қолдирган бебаҳо меросдан тўлиқ баҳраманд бўлмоқдамиз.

— Шу ўринда бугунги алоқаларимиз хусусида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Бугунги Эрон билан бугунги Ўзбекистоннинг ижтимоий-маънавий ҳаётига нигоҳ ташласак ва уларни қиёсласак, албатта, яқин жиҳатларни кузатишимиз мумкин. Бунда маънавиятга устувор вазифа сифатида қаралиши кўп аҳамиятлидир.

Мамлакатимиз ҳукумати мустақил Ўзбекистон ҳукумати билан дипломатик алоқалар ўрнатгандан буён 27 та ҳужжат имзолади ва ҳозирда бу ҳужжатлар амалий ифодасини топиб бормоқда.

Мамлакатимиз курраи заминда тинчлик таъминланишидан манфаатдордир. Шунинг учун ҳукуматимиз жаҳон афкор оммасини баъзи минтақаларда тобора авж олиб бораётган низоларни тинч йўллар билан ҳал қилишга, кескин ихтилофларга барҳам беришга даъват этиб келади.

Ўтган йили Президентимиз Муҳаммад Ҳотамий жаноби олийлари бутун жаҳонда "Маданиятлараро мулоқот" йилини ўтказишни таклиф қилган эдилар. Мазкур таклиф БМТ тарафидан қабул қилинди ва келгуси 2001 йил "Маданиятлараро мулоқот" йили деб эълон этилди.

— "Маданиятлараро мулоқот"ни изоҳлаб берсангиз?

— Бу тушунча, аввало, жаҳоннинг турли жойларида яшайдиган турли халқлар маданиятларининг ўзаро танишуви ва ўзаро яқинлашуви билан характерланади. Иккинчидан, ҳозирда курраи заминнинг кунж-бурчакларида олов олган жангу жанжаллар, етилиб келаётган нифоқу нафратлар дамини фақат ва фақат маданий муносабатлар ҳамда маънавий-маърифий ришталаргина қайтара олади деган маъруф ва мумтоз фикрга асосланади.

Келгуси 2001 йилни "Маданиятлараро мулоқот" йили деб эълон этилиши муносабати билан БМТда махсус дастур қабул қилинган бўлиб, унга мувофиқ қатор мамлакатларга динлар ва маданиятлар мавзуида илмий конференциялар ҳамда амалий учрашувлар ўтказиш мўлжалланган. 2001 йили Эроннинг ўзида ўнта мамлакатнинг маданият ва санъат ҳафталиклари ўтказилади.

— Мустақилликнинг тўққиз йиллиги муносабати билан халқимизга тилакларингиз?

— Мен мустақиллик айёми билан Ўзбекистон халқини чин юракдан табриклайман. Мамлакатингиз ҳаётининг барқарор, ўзаро алоқаларимизнинг келажакда бардавом бўлишини истаб қоламан.

Саъдиддин САЙДИСЛОМОВ суҳбатлашди

САММИТ

ХОЛИСЛИК ЗАРУРАТИ

6-8 сентябрда Нью-Йоркда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг минг йилликдаги энг катта саммити бўлади. Уч кун давом этадиган саммитда 150 дан ортиқ давлат ва ҳукумат раҳбарлари БМТнинг XXI асрдаги истиқболи юзасидан фикр алмашади. Ушбу олиймақом саммитда Ўзбекистондан ҳам етакчи сиёсатдонлар ва ҳукумат раҳбарлари иштирок этиши кўзда тутилмоқда.

БМТнинг ташкилий тузилмасини ислоҳ этиш ва унинг самарадорлигини оширишда, табиийки, Ўзбекистоннинг ўз қарашлари мавжуд. Жумладан, "Хавфсизлик масаласида ташкилотнинг Яқин Шарқ ва Осиё давлатларига нисбатан муносабати бугунги кунда мутлақо қониқарсиз аҳволда", дейишмоқда айрим кузатувчилар. Ҳолбуки, мазкур минтақалар дунё умумбарқарорлигини сақлашда асосий аҳамият касб этади.

Агар ташкилотнинг минтақа хавфсизлигига муносабати XXI асрда ҳам шу тарзда сақланиб қолар экан, унинг обрўсига янада путур етиши, оқибатда эса аҳамиятсиз тузилмага айланиб қолиш эҳтимоли мавжуд экан.

Минг йилликнинг энг катта саммити баҳс-мунозараларга бой бўлиши кутилмоқда.

Ф.КОМРОН

САФАР

ВАТАН СОҒИНЧИ

Поезд ғилдираклари худди ҳаёт ғилдиракларидек тинмайди. Узоқ-олис йўллар. Салқин тонг ҳавосининг қия очиқ деразадан кириб вагон ичра таралиши кишига ором бағишлайди. Йўловчилар ҳали манзиллари олислиги учун ҳам ёруғ тушиб қолган бўлишига қарамай бир маромда тебраниб ором олмоқда.

Белоруссияда сафарда бўлганимда мен Ватанимнинг нақадар азизлигини янада чуқур ҳис қилдим. Юртбошимизнинг обрўси ўзга мамлакатларда ҳам нечоғли баландлигини бегона халқнинг бизга бўлган муомаласидан билдик. "Каримовнинг юртиданмисизлар?" "Сизларнинг зўр президентларинг бор-да-а!" деган гапларни бир неча марта эшитдик. Тижорат билан шуғулланаётган шерикларимиз ҳам бу сўзлардан ғурурланиб қўйдилар.

— Кечагиларнинг гапларини қаранг, мен ўз-ўзимдан ғурурланиб кетяпман. Ўзбеклигимдан, ўзбекистонлик эканимдан хурсанд бўлиб кетяпман.

— Мен ҳам. Қаранг, Ўзбекистонда ҳамма юртбошимизни дилдан севади, ҳурмат қилади. Аммо Ватандан йироқда эканингда ўз юртбошинг ҳақида илиқ сўз эшитсанг, худди сенинг отанг ҳақида сўз юритилгандек тўлқинланиб кетарkансан, фахрланарkансан.

— Энди дўппини олиб юринг, шапка кийиб олинг, демайсизми, — ярим ҳазил билан сўради турмуш ўртоғим. Мен кулиб қўйдим.

— Қўрқдим-да. Мусофирлигимиз билинмасин дегандимда. Аксинча, бу ерда ўзбеклар алоҳида қадрланаркан.

Фашист босқинчиларига қарши кураш йилларида ўзбек ҳам бошқа миллатлар каби елкама-елка жон олиб, жон берган. Уларнинг қанчадан-қанчаси Белоруссия тупроғини озод қилиш учун курашларда ҳалок бўлиб, хоки шу ерларда қолиб кетган экан.

Ўрмонни кесиб ўтган йўлдан борамиз. Ҳар қадамда урушдан қолган ёдгорликлар. Жилобин, Кастюкович, Кричёв, Ригачёв, Гродно, Могилёв каби шаҳар бағридаги ёдгорликлар тез-тез учрайди. Белорус халқи бизни ўз оғасини эҳтиёт қилгандек кузатиб юрди. Билмаганимизни сўрадик. Улар бажонидил тушунтиришар, юз-кўзларидан самимийлик балқиб турарди.

Автобусда ўрмон бағирлаб кетяпмиз. Кимсасиз ва олисдан-олис ўрмоннинг ўртасидан кесиб ўтган бу катта асфальт йўлда ўқдек учиб бораркаnмиз, унинг адоғи кўринмайди. Беихтиёр юрагингни қўрқув эгаллайди. Шундай дамда сафарга чиққанингга ҳам афсусланасан. Ватандошларингни эслайсан, Ватанни соғинасан, онажонингни, азиз фарзандларингни ўйлайсан. Қуёшга қарайсан. Кимсасиз ва чексиздек бўлиб кўринган ўрмоннинг ғарб томонига қуёш ёнбошламоқда. Ватанингни, ватандошларингни кўриб турган Қуёшга "Кетма, Қуёш" дегинг келади...

— Уйга қачон кетамиз? — дея турмуш ўртоғимга қарайман. У йўлдан кўз узмай борар, афтидан, ваҳимага туша бошлаган эди.

— Ана шу йўл тугаса, — дейди у ярим ҳазил ва ярим кесатиқ билан.

Мен Қуёшга Ватанга суянгандек суяниб турган эканман. Қоронғи туша бошлагач, баттар ваҳимага тушдим.

Мен Ватан ҳақида, мустақил юртимиз ҳақида, манглайига эндигина Қуёш нури туша бошлаган қадоқ қўлли деҳқон ҳақида ўйлайман. Бир қоп қуритган ўригини шаҳарга бориб пуллагач, болаларига озиқ-овқат олиб борадиган деҳқон ота ҳақида ўйладим.

Кўз ўнгимда ўша деҳқон отанинг самимийлик тўла кўзлари гавдаланади. Гўё ўша ота катта йўл ёқасида қопини ёнига қўйиб автобус кутиб тургандек туюлади, менга.

Мен беихтиёр бир нимани англагандек бўламан: ватанпарварлик, юртпарварлик туйғуси — заминдан олисда кўпроқ, кучлироқ сезиларкан. Ватан соғинчини дунёдаги энг буюк соғинчлар қаторига қўшаман. Ватан ўз фарзандларини бағрига чорларкан, мен уники эканимни, у эса меники эканини ҳис қиламан. Аста пичирлайман: "Мен сени ҳеч кимга бермайман, Ўзбекистон!"

Мўътабар ҒУЛОМОВА

Фарғона

ҚИСҚА ВА ҚИСҚА

МАШЪАЛАГА "СУИҚАСД"

Яқинда Австралиянинг Сидней шаҳрида 2000 йилги олимпиада ўйинлари ўтиши ҳаммамизга маълум. Анъанавий машъаланинг йўлга чиққанига ҳам анча бўлиб қолди. "Новости" ахборот агентлигининг хабар беришича, ана шу машъални ўчиришга уринишлар бўлмоқда. Сиднейдан 550 километр узоқликдаги аҳоли манзилида қўлида машъала билан югуриб кетаётган эстафетачининг олдига 17 ёшли ўспирин чиққан ва ўт ўчириш мосламасидан кўпик пуркаган. Бу йигитча машъалани ўчиришни уддалай олмади, эстафетачи билан атрофдаги томошабинларнинг кийимини кўпик қилгани қолди, холос.

Эстафетани кузатиб бораётган хавфсизлик ходимлари бу "шумтака" ўсмирни полиция маҳкамасига топширишди. "Сидней Телеграф" газетасининг ёзишича, ўсмир бу ҳаракати билан ўз сиёсий норозилигини баён қилмоқчи бўлган. Газета ўспириннинг мактабдош дўстининг сўзларидан шундай иқтибос келтиради: "У бизга олимпиада ўйинлари спорт учун эмас, чўнтак қаппайтириш йўлида ўтказилаётгани ҳақидаги норозилигини оммага маълум қилажагини айтганди".

Юқоридаги воқеа Австралия заминида анъанавий машъалани ўчиришга бўлган иккинчи уриниш эди. Бир ой аввал Мелбурнда 19 ёшли йигит эстафетачи қўлидан машъалани тортиб олишга муваффақ бўлган, бироқ уни ўчиришнинг уддасидан чиқолмаганди.

МЕРОС МАЙМУНЛАРГА ТЕГДИ

Копенгагенлик бир кампир васият ёздирибди. Ақли-ҳуши жойида, фақат ҳеч кими бўлмаган 83 ёшли бева мол-мулки ва ярим миллион Дания крони (60 минг АҚШ доллари) миқдоридаги пулини шаҳар ҳайвонот боғидаги 6 нафар шимпанзега қолдиришни афзал кўрган. Васиятномада, ҳаттоки, бу маймунларни номма-ном санаган ҳам: Жимми, Трунте, Фифи, Гриппи ва Гиги. Кампирнинг ўлимидан сўнг ҳаммаси қонунан амалга оширилди. Қийин-қийин, судьяга қийин бўлди: васиятномани ҳайвонот боғида тик турганча, маймунларга ўқиб эшиттиришга тўғри келди. Лекин, айтиш керакки, жониворлар ўзларини одамлардан анча яхши тутишганидан судья мамнун. Сабаби, аксарият бундай ҳолларда одамлар қийчув солишарди...

"Тантана"да иштирок этган ҳайвонот боғи вакили васият қилинган маблағни маймунлар шароитини яхшилашга сарфлашни ваъда қилди.

"ЭСТОНИЯ" ҚАНДАЙ ЧЎККАН?

Ўтган пайшанба куни "Эстония" йўловчи пароми ғарқ бўлган ҳудудда америкалик сувости экспедицияси текшириш бошлади. Бир неча аквалангчи сув тагида иш олиб боришмоқда, дея хабар беради "Интерфакс" агентлиги.

Экспедициянинг мақсади – Европа тарихида энг йирик (852 кишининг ҳаётига зомин бўлган) денгиз ҳалокатининг сабабларини аниқлаш.

Кўп йиллик текширишларга қарамай, ҳалокат сабаблари ҳалигача номаълум. Таллиндан Стокгольм томон ҳаракатланаётган йўловчи пароми – "Эстония"нинг ҳалокатидан сўнг Швеция, Финляндия, Эстония, Россия, Буюк Британия, Латвия ва Дания ҳукуматлари денгиз тубидаги кема корпуси текширувини тақиқловчи шартномага имзо чекишганди. Америка экспедицияси раҳбарлари текшириш учун ҳуқуқлари борлиги, чунки АҚШ ҳукумати юқоридаги шартномага қўшилмаганлигини илгари суришмоқда...

ТАРАҚҚИЁТ

АЁЛЛИК НАЗОКАТИ ВА... МАЖБУРИЯТИ

Испания хотин–қизлари имом Мустафони судга беришди

Мусулмон мамлакатларида хотин-қизларнинг жамиятдаги ўрнини шариат қонун-қоидалари белгилаб беради. Ана шу қоидалар аёлларнинг қандай кийинишлари лозимлигидан тортиб, уларнинг қаерга боришлари мумкин, қаерга боришлари мумкин эмаслиги масаласида ҳам маълум чекловлар ўрнатади. Аммо кейинги пайтларда ҳатто Саудия Арабистони ва Эрон каби анъанавий исломий давлатларда ҳам хотин-қизлар ўзларини янги (илгари ўзлари учун тақиқланган) соҳаларда синаб кўришга ҳаракат қила бошлади.

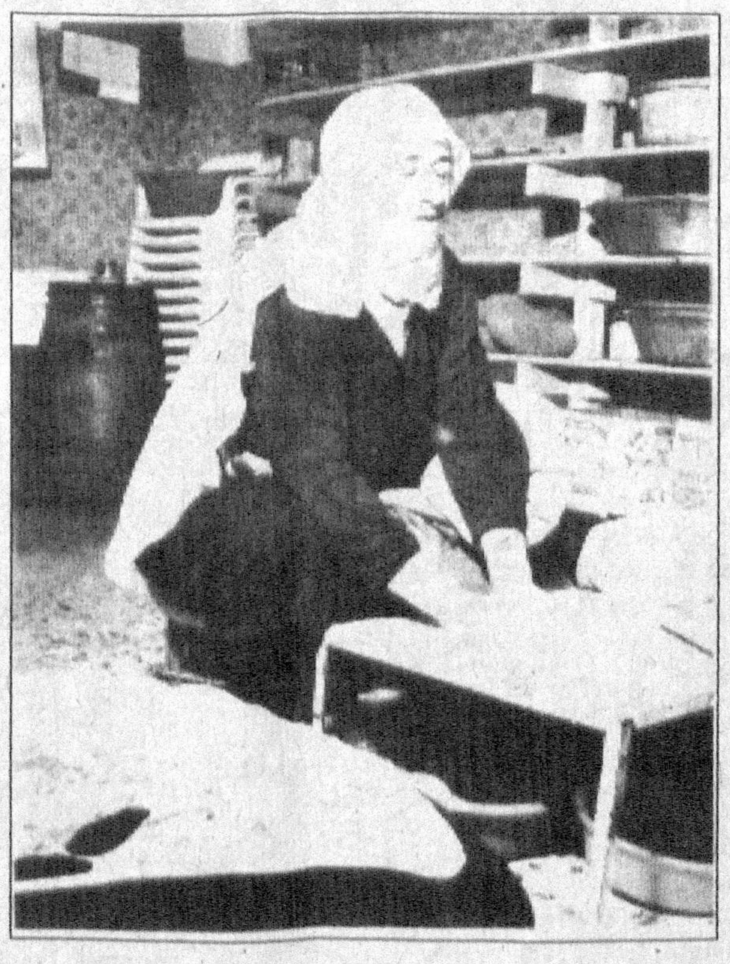

Ўтган ойда Саудия Арабистони тарихида мисли кўрилмаган ўзгаришлар рўй берди. Ислом давлатлари ўртасида ўзининг ўта консервативлиги билан ажралиб турадиган қиролликда илк бор аёл ҳукуматдаги масъул лавозимга тайинланди.

Мамлакат ҳукумати ҳукмрон Саидлар оиласига мансуб малика Жавҳарий Бин Фарх Бин Муҳаммад Бин Абдураҳмонни таълим вазири ўринбосари лавозимига тасдиқлади. Бу лавозимда малика Жавҳарий қизлар таълимини назорат қилади. Айтишларича, бу лавозим ҳукуматда масъулият жиҳатидан юқори ҳисобланади. Айтиш лозимки, Саудия Арабистонида аёлларнинг давлат ва жамоат ишларидаги иштироки жиддий чекланган мамлакат ҳисобланади. Бу ерда яшовчи хотин-қизларга ишлашга ва ҳатто машина ҳайдашга ҳам рухсат берилмайди. Улар чет элга яқин эркак қариндошнинг ёзма рухсати билангина чиқишлари мумкин.

Саудия Арабистонида аёллар ҳукумат лавозимларини эгаллашга интилаётган бўлса, Эрон аёллари янги уфқларни забт этишга киришди. Куни кеча Эрон телевидениеси 10 нафар аёлни ўт ўчирувчиликка ўрганаётгани борасидаги маълумотни тарқатди. Шу кунгача эркакларнинг касби бўлган ўт ўчирувчилик аёлларни ҳам қизиқтириб қўйди. Ҳозирда танловдан ўтган 10 нафар аёл сув жиҳозлари ва бошқа асбоблардан фойдаланиш бўйича махсус ўқув курсини ўташмоқда. Кейинчалик улар Теҳрон ўт ўчириш бошқармасига қабул қилинадилар.

Яна бир мусулмон мамлакати — Бангладеш пойтахти Даккадаги армияга ёллаш маркази яқинига бир неча юз нафар аёл йиғилди. Улар аскарлик учун синовда қатнашдилар. Бангладеш армияси генерали Исҳоқ Иброҳимнинг айтишича, мамлакат армиясида 2000 аёлдан иборат ҳарбий бригада ташкил этишга қарор қилинган. Бу ҳарбий қисм артиллерия ва пиёда қўшинлар бўлимларидан иборат бўлиб, аёл аскарлар ҳам жанговар ҳаракатларда иштирок этиш имконига эга бўлишади. Маълумотларга қараганда, ҳозирда Бангладеш армиясида саноқли аёл хизмат қилади ва улар ҳам ҳарбий эмас. Тиббий хизмат кўрсатувчилар сифатида фаолият кўрсатмоқда. Армия расмийларининг маълум қилишича, янги ташкил қилинаётган аёллар бригадаси чинакам маънода жанговар қисм бўлади. Ислом қоидалари ҳукм сураётган Бангладеш учун ҳам бу анча катта янгилик бўлди. Чунки анъанага кўра хотин-қизлар ҳижоб кийишади ва уй ташқарисида меҳнат қилишмайди. Армия сафларида қабул қилиниш орзусида танловда қатнашган ёш қизлардан бири Дакка қизлар коллежи талабаси Фотимахон бу касбни йигитлар эгаллай олишаркан, нега энди қизлар эгаллай олмайди, дейди.

Шариат қоидаларига амал қилувчи мусулмон давлатларида ҳам замон тақозоси билан аёлларга муносабат ўзгармоқда. Вақт талабига кўра, замонавий жиҳоз ва ускуналар ҳам ўзгариб бормоқда. Уларни яратувчилар шу жиҳозларни ҳам эркак, ҳам аёлларга қулай бўлишига интилмоқда. Мисол учун Еврофайдер номли янги жанговар самолёт ишлаб чиқарувчилар бу ҳарбий машина учувчи аёллар учун қулай бўлишини маълум қилди. Август ойида оммавий равишда чиқарила бошлаган бу самолётларнинг дизайнер ва муҳандислари уни аёл учувчиларга ҳам мос бўлиши ҳақида ўйлашган. Масалан, самолётдаги ўриндиқлар аёлларнинг қадди-басти инобатга олинган ҳолда ишланган. Самолётни бошқариш ускуналари ҳам осонлаштирилган. Учувчилар учун мўлжалланган шлёмларни яратишда ҳам аёлларнинг боши эркакларникидан кичикроқ экани ҳисобга олинган. Демак, аёллар ўзларини янги соҳада синаб кўришлари учун яна бир имкон яратилди.

Испаниядаги хотин-қизлар гуруҳи мамлакатдаги мусулмон жамоати раҳбари имом Муҳаммад Камол ал-Мустафони судга берди. Бунга эса имомнинг "Ислом ва хотин-қизлар" деб номланган янги китоби асос бўлди. Бу китобда муаллиф эр ўз гапига кирмаган хотинни қандай йўлга солиш, қандай ва қай ҳолларда калтаклаши кераклиги борасида баҳс юритади. Имом хотинини сўз билан муросага келтириш, агар бунга ҳам кўнмаса тўшакда ёлғиз қолдириш, мабодо бу жазо усули ҳам иш бермаса, унда хотинни калтаклаш ҳуқуқидан фойдаланиш борасида айтади. Калтаклашда ҳам калтаклаш бор, деб давом этади китоб муаллифи.

Ислом рухсат берган калтаклаш ҳуқуқига кўра, эр хотинни дуч келган нарса билан эмас, балки ингичка хипчин билан савалаши керак. Урганда ҳам моматалоқ қиладиган ҳолда эмас, балки калтаклашдан далил қолдирмайдиган қилиб уриш лозим. Бундан ташқари, муаллиф исломга кўра, эр хотинни калтаклашдан мақсад хотинига жисмоний эмас, балки руҳий озор етказиш эканлигини таъкидлайди.

Бундай "сабоқ"дан жунбушга келган Испания хотин-қизларининг 80 ташкилотини бирлаштирувчи йирик федерация имом Мустафони зўравонликни тарғиб этганлик, хотин-қизлар ҳуқуқларини камситганликда айбламоқда. Федерация ёллаган адвокатнинг айтишича, бу ҳаракат Испания жиноят кодексининг 510-бандига кўра, уч йилгача озодликдан маҳрум этиш билан жазоланиши мумкин. Хотин-қизлар ташкилотлари, шунингдек, асли арабчада ёзилиб, сўнгра испан тилига таржима қилинган мазкур китобни дарҳол сотувдан олиб ташлашни талаб қилмоқда. Аммо ҳар доимгидек Ғарбдаги жанжал унга мавзу бўлган шахс ва унинг китоби шуҳратини оширишга хизмат қилмоқда. Кузатувчиларнинг айтишларича, хотин-қизлар ташкилотлари бошлаган компаниядан сўнг имом Мустафонинг бу китобини харид қилувчилар сони фавқулодда ошиб кетган.

Хориж матбуоти асосида Абдували СОЙИБНАЗАРОВ тайёрлади

Ўзингни англаб ет! ҲУРРИЯТ мустақил газета
30 август - 12 сентябрь 35-36-(188-189)-сон

Муассис: Ўзбекистон Оммавий ахборот воситаларини демократиялаштириш ва қўллаб-қувватлаш жамғармаси

Бош муҳаррир Хуршид ДЎСТМУҲАММАД

Таҳрир ҳайъати: Азамат ЗИЁ, Озод ШАРАФИДДИНОВ, Наим КАРИМОВ, Абдуқаҳҳор ИБРОҲИМОВ, Раҳмон ҚЎЧҚОР, Норали ОЧИЛОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Амирқул КАРИМОВ, Абдуқаюм ЙЎЛДОШЕВ.

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 165-рақам билан рўйхатга олинган. Бичими А-2.

Таҳририят манзили: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй. Телефонлар: 133-69-45, 136-53-63

Индекс:
Якка обуначилар учун — 233 Ташкилотлар учун — 234

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Навбатчи муҳаррир: Зокиржон АЛИБЕКОВ
Топшириш вақти — 21.00
Топширилди — 18.00
Буюртма — Г - 645

Муаллиф фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин. Таҳририятга юборилган мактуб ва мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Hurriyat kompyuter markazida terildi va sahifalandi. Sahifalovchi: Sh.SAYDALIYEV

“МАКТУБ”

Яқинда туманимизда Тошкентдан келган “катта” одам билан учрашув бўлди. Туманимиздаги муаммо ва ютуқлар(?) ҳақида тўхталар экан, меҳмон гап орасида:

“Агар саволлар бўлса, марҳамат, қоғозчага ёзиб узатаверинглар. Ҳаммасига бирбир жавоб берамиз. Таклифлар бўлса, муҳокама қиламиз”, деса бўладими?!

“Ия, зўр-ку!” ўйладим мен ва бир парча қоғозга: “Туманимизда аҳвол оғир, иш йўқ, ишлайдиганларга ойлик йўқ, сув билан газ ҳам шу аҳволда. Қачон буларни ҳал қиласизлар?” деб ёздим-да, узатиш учун маҳалламиз оқсоқоли Холмат акага бериб юбордим.

— Бундай қоғозга ёзишга уялмадингми? Сал тозароғи йўқмикан? Уятдан ўлдирасанку, ахир, — деб эътироз билдирди Холмат ака. — Қолаверса, кимга аталган бу “мактуб”инг, ука?

— Ҳу-в, анави... меҳмонга-да, — жавоб қилдим мен.

— Ҳа-а, унгами? Унда “Ҳурматли Одил Икромович” деб ёз, тушундингми? Чиройлироқ қоғоз топ!..

Тоза қоғоз олиб, оқсоқол айтгандай қилиб ёздим, тагига эса Акбар Миробов деб имзо ҳам қўйиб юбордим.

Бу сафар мактубим қаторни бир айланди-да, негадир назоратчи миршабимиз Холдорбек акага бориб тушди. У бошини кўтариб оломон ичидан мени излаб топди-да, бир совуқ қараш қилиб бояги қоғозимга нималарнидир шоша-пиша ёза бошлади. Кўп ўтмай қоғоз қайтиб келди. Очиб ўқийман: “Менга қара, Акбар! Нима, миянгни едингми? Меҳмонга туманимизни бу даражада хор қилиб кўрсатишга уялмадингми? Ота-боболаримизнинг руҳларини чирқиратасан-а?! Сен, яхшиси, унга: “Ҳаётимиз ёмон эмас, ишларимиз яхши” деб ёз. “Худо хоҳласа, сув ҳам, газ ҳам бўлади, бунинг учун изчил ишлар олиб борилмоқда”, деб ёз. Ундан кейин: “Шунга қарамай, айрим камчиликлар ҳам йўқ эмас, айниқса, иш топиш масаласида” деб ёзгин. Тушундингми?” На илож?! Қаердандир пайдо бўлган тоза, силлиқ оқ қоғозга юқоридагидек қилиб хат битдим. Бу сафар туман ҳокимидан жавоб келди: “Нима бало, ҳамманг ақлдан озганмисанлар? Наҳот саводлироқ “ёзувчи” орангизда йўқ бўлса?! Бу қанақаси?! Буюраман! Хат бошқатдан ёзилсин! Туманимизнинг ҳаёти ижобий қилиб ёритилсин! Барча жабҳаларда эришилаётган ютуқларга кенг тўхталинсин! Ночор оилаларга кўрсатилаётган моддий ва маънавий ёрдамлар ҳақида ҳам гапирилсин. Мисол ўрнида ўртоқ Миробов А.нинг оиласи келтирилсин. Миробов эса буни тасдиқлаган ҳолда, хатнинг сўнгида ўзининг миннатдорчилик сўзларини битсин! Қолган ортиқча сўзлар матндан олиб ташлансин! Хат уч нусхада кўчирилсин!” ва имзо: “Ҳоким Терскесаров П.Х.”.

Учрашув тугашига ўн дақиқа қолганида мактуб ёзиб тугатилди. Бу сафар хат тўғри меҳмоннинг қўлига бориб тегди:

— Ана бўлмаса, — деди меҳмон тантанали равишда хатни ўқиб чиққач. — Буни қарангки, орамизда туманнинг барча ютуқларини кўриб хурсандчилигини яшира олмаётганлар ҳам бор экан. Мана, миннатдорчилик хатини битибди. Шундан келиб чиқиб биз ўртоқ Терскесаровга ўз мамнуниятимизни изҳор айлашни лозим топдик. Баракалла, Терскесаров! Сизларга ҳам эътиборингиз учун раҳмат. Хайр, саломат бўлинглар, биродарлар!

Учрашув тугаб ҳамма тарқаганда, оқсоқолимиз ёнимга келиб:

— Биз сени ҳамиша яхши йигит деб билардик. Бугун эса бунга яна қайтадан ишонч ҳосил қилдик. Раҳмат сенга, туманимизнинг юзини ёруғ қилдинг! Раҳмат! — деб елкамни қоқиб қўйди...

ҲУСНИДДИН

ЖАЗО

(Масал)

Бир кун олмазор боғда,
Айни кун ботар чоқда.
Чақирилди йиғилиш,
Кўрилди ғалати иш.
Минбардан кериб кўкрак,
Сўз бошлади Кўктерак:
— Гапимнинг пўст-калласи —
Олманинг масаласи!
Сабаби Олма ўртоқ,
Ишлари беҳад чатоқ.
Ҳосилига йилдан-йил,
Қурт тушмоқда муттасил.
— Бу шармандали аҳвол, —
Гапга қўшилди Шумтол, —
Лозимдир унга жазо.
Ва ҳоказо, ҳоказо...
Кеккайиб мисли минор,
Сўнг ваъз ўқиди Чинор:
— Олманинг айби катта,
Эшитдингиз, албатта.
Қурт тушиб унга бот-бот,
Режани берди барбод.
Тоқатимиз бўлди тоқ,
Тўғри айтди Тол ўртоқ,
Олмани жазолайлик,
Боғни бир тозалайлик.
Ахир, тартиб сезилсин.
Қарор: “Олма кесилсин!”
Масала равшан кундай,
Гоҳида бўлар шундай:
Қуртлар қолиб бир ёқда,
Олма кесилар боғда.

Худойберди КОМИЛОВ,
Ургут туманидаги “Иқбол” лицейи ўқитувчиси

Омад ҳамиша келавермайди...

Ҳ.СОДИҚОВ чизган

НЕГА КИНО КЎРАМИЗ?

“Муҳаббат қаҳваси” сериалидан кейинги ўйлар

Инсоният яратган маънавий бойликларни оммага етказишда кинонинг ўрни беқиёслиги ҳаммага маълум. Ҳар қандай кино маълум бир асар маҳсулидир. “Китобидан киноси бошқачароқ ишланибди” деган сўзларни кўп эшитамиз. Шундай фикрлар атоқли адиб Тоҳир Маликнинг “Шайтанат” асари асосида ишланган фильмга нисбатан кўп айтилди. Китобидан киноси бошқачароқ бўлганлигини англаймиз, бу яхши, лекин кинонинг китобдаги воқеаларнинг ҳаётдаги акси, таъсири оилада, меҳр-оқибатда, тарбияда, хиёнат ва адолатда, умуман, бизнинг онгимизни ўзгартиришда, атрофга теран фикр билан қарашда бизга нима берди?

Салкам бир йил давомида намойиш этилган “Муҳаббат қаҳваси” сериалини томоша қилган бизнинг Габиотаю Лучияларимиз, Ивану Себастянларимиз, оилаю авлодларга раҳнамолик қилаётган Сицилия хонимларимиз, адолат тарозисини ушладим, деб ғурурланаётган Хорхею Аволенедаларимиз бу кинодан қандай хулоса чиқардилар ва қай жиҳатларини ўзларини тарбиялашда қўлладилар, ана шуниси муҳим, холос.

Ўзбекистон телевидениеси, айниқса унинг “Ёшлар” телеканалида берилаётган сериаллар менда чуқур таассурот қолдирмоқда. Ҳинд эposлари асосида яратилган “Маҳабҳорат”, “Рамаяна” кўп қисмли киноларда Ватан, миллат, оила, ака-ука муносабатлари, ваъдага вафо, бурчга садоқат, жанг тамойиллари ва бошқа жараёнлар, бу — ҳаёт мактабининг ўзи.

Лотин Америкаси киноижодкорларининг “Бойлар ҳам йиғлайди”, “Оддий Мария” фильмларини ўқитувчилар дарсга чалинган қўнғироқларни унутиб бўлса-да, берилиб томоша қилишарди. Мен кўпинча шу кинонинг нимасини кўрасизлар, нимаси қизиқ деб қолардим. Баъзилар мазада, яхши-да десалар, яна бирлари ўпичларию эркалашларини кўрамиз деб қоларди.

Колумбия киночиларининг “Муҳаббат қаҳваси” фильми менда катта таассурот қолдирди. Биз туркистонликлар 130 йиллик мустамлакачилик исканжасида яшадик. Колумбия, деярли Лотин Америкаси 300 йиллик испан мустамлакачилари қўл остида яшади. Киносига қараб мамлакат тараққиётига баҳо берсак, Колумбия юксак маданият ва маънавияти ривожланган давлатга айланганлиги кўриниб турибди. Қирғиз телевидениеси бу сериални аллақачон кўрсатиб тугатишганини айтишди ва унда ҳаёсиз жойлари ниҳоятда кўп эди дейишди. Мен уни кўрмадим, бироқ кинонинг Ўзбекистон телевидениесидан берилганидаги кўрганларим асосида айтаманки, сериал руҳи унинг мутлақо идеал эканлигини кўрсатиб турибди. Агар “Ёшлар” телеканали айрим жойларини тўла кўрсатмаган экан, мен уларга янада ўз миннатдорчилигимни айтаман. Афсуски, сериалнинг олдинги қисмларига эътибор бермадим. Лекин кейинчалик унга шундай берилиб кетдимки, зўр ҳаяжон билан охиригача томоша қилдим.

Мен ушбу сериалдан бошқача хулоса чиқардим. Сериал тугади. Ундан қандай хулосалар чиқардик?

Назаримда, ҳаёт ташвишларининг ҳамма жиҳатлари: унинг бошланишидан тортиб, интиҳосигача бир авлод мисолида очиқ кўрсатиб берилган.

Ур-йиқитларсиз, отишмаларсиз ажойиб, сеҳрли сўзлар билан кўпчиликни ўзига қаратган бу сериалда ички ҳиссиётлар, севги, унинг ранг-баранг жиҳатлари, эҳтирослар ва уни пасайтиришдаги тадбирлар, оила шаъни, оила давраси, меросга муносабат, ахлоқийҳуқуқий жараёнларнинг бориши, марҳумнинг васияти ва хотираси, ишга, атрофдагиларга муносабат, ҳақиқатни фарзандидан, хотинидан кечиб бўлсада рўёбга чиқариш учун кураш ва айниқса, инсон бошига оғир кун тушганда фидойилик кўрсатиш каби жиҳатларни кўриб таъсирландим.

Сицилия хонимнинг оилавий масалаларни донолик билан ҳал қилиши, ноҳақликка шафқатсизлиги, тарбияда собитлиги, оқни оқ ва қорани қора дейишлари ибратлидир. Валео хоним Себастян қамалганидан изтироб чекди, у инсоннинг табиатига қараб ким жиноятга, ким макр-ҳийлага мойиллигини сезарди ва тўғри баҳоларди. Себастяннинг айбсизлигини биларди, бироқ уни суд айбдор деб топса, тақдирга тан беришини, агар Иван айбдор бўлса, уни асло кечирмаслигини айтди. У Иванга бир тарсаки туширди ва бу аёлнинг ҳаётидаги ноҳақликка қарши биринчи тарсакиси бўлиши мумкинки, ҳақсизликни оғир хасталик даврида ҳам кечирмади ва Иванни касалхонадан ҳайдаб чиқарди. Биз-чи?! Биз фарзандларимизнинг хатосини кўрамиз, кўрмасликка оламиз, хатоси, жинояти бўлса яширамиз, агар ҳақиқат рўёбга чиқиб, фарзанд ўз айби билан қамалиб кетсада, биз буни қўшнилардан ёки бировлардан кўрамиз, қамоқдан қутулиб келса ҳам унинг ноҳақ қамалганлигини, фалончининг айтгани билан бўлган деб фарзандни баттар жарга итараверамиз. Франциско ўғилларининг хато йўлдан кетаётганлигини кўриб буни беркитганлиги учун хотинини ҳайдаб солди, икки ўғли Иван ва Бернардонинг қамалишига ҳам рози бўлди ва устига-устак, бориб Себастяндан кечирим сўради. Бизда ота-оналар фарзандларининг ўғирликларини яшириб, бировларни айблаб юришдан асло уялмайдилар. Бугун шундай фарзандлар ҳам борки, улар меҳнаткаш отанинг, муштипар онасининг фарзандларим деб йиққанларини ўғирлаб сотиб ёки қиморга ютқазмоқда, бечора ота-она фарзанди қилмишини беркитиш билан овора. Агар қўлга тушиб қолса, турли маҳкамалар эшикларида сарғайиб фарзандига омонлик тилайди. Бу муштипарликми ёки билимсизликми? Билолмайман.

Яқинда бир воқеани эшитдим. Аканинг ишхонасидан буюм ўғирланган. Акаси йўқолган қимматбаҳо нарсани суриштириб тополмагач, милицияга мурожаат қилган. Ўғри аканинг укаси бўлиб чиққан. Бу ҳолатни ҳазм қилолмаган соғлом аканинг судда юраги дош беролмай жон берган. Ака: “Буни билганимда милицияга айтмас эдим”, деб ёлворган, лекин ўғри жазосини олган, бироқ ука аканинг мулкини ўғирлаяпман демадику! Ана сизга маънавиятсизлик.

Балки, Франциско ўғилларини келажакдаги жиноятлардан сақлаб қолгандир? Биз кинони кўриб буни англадикми? Очиғи, Иванни қамалгунча ёмон кўриб бордим, лекин қамалгандан кейин Себастян унинг олдига камерага киргандан кейинги суҳбат чоғида хатосини англаб йиғлаб юборганидан сўнг, қалбининг юмшаганини кўриб, унга нисбатан нафратим сусайди.

Сериални кўрарканман, ҳуқуқ фани ўқитувчиси сифатида кўп жиҳатларнинг гувоҳи бўлдим. Ҳуқуқий маданият, суд жараёни, гувоҳлар ва кўрсатмаларга муносабат, мулкий муносабат ва ҳар қандай ҳолатда ҳам маънавиятнинг устунлиги менда катта таассурот қолдирди.

Ҳақиқатнинг юзига тик қарашда Иваннинг аввалги аёли ҳам, дарғазаб Лукреция ҳам намуна бўлдилар. Себастян ва Габиоталарнинг севгиси, унинг ўту чўғда тобланиши, самимий изтиробу интилишлар ҳақида бирор нима дейиш қийин, чунки буни ҳамма кўриб тугатди. Биздан битта жиҳат талаб қилинса керак, у ҳам бўлса хулоса чиқариш. Кўпчилик буни “ҳа, бир кино-да” дейиши мумкин. Йўқ, агар “ҳа, бир кино” бўлганида бунчалик катта қизиқиш билан томоша қилинмасди.

Сериал бизга нима берди, буни ҳаёт кўрсатади.

Олимжон ЮНУСОВ,
Наманган вилояти, Уйчи туманидаги 10-ўрта мактаб ўқитувчиси

“ҲУРРИЯТ” САҲИФАСИ — ЧАҚИНЛИ ФИКРЛАР ЧОРРАҲАСИ

ТАНИШУВ

1996 йил охирида Хоразм вилоят оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш жамғармасига борар эканман, унинг раҳбари Абдураим Эгамов ҳаворанг ёзув билан чиқаётган газетани ўқишга тавсия қилганида қўш қўллаб уни яна орқага қайтаргандим.

— Кечиринг, дўстим, вақт йўқ, янаги сафар...

Бу ҳолат 1999 йилнинг 14 апрель сонигача давом этди. Чунки, нима кўп, газета-журнал кўп. “Ҳуррият” ҳам шуларнинг бир-да, мақта-мақта, тариқдай танқидга туядай сарлавҳа билан яхши ишларни совун кўпигидай кўпиртириб ёзаётган газеталардан фарқ қилармиди, деган ўйда эдик.

Аммо бир гал “Ҳуррият”нинг 15-(117) сонини олиб, “Жовли хушбоқ кепти”, “Дафтар ҳошиясидаги битиклар”, “Бир қадам олдинга, икки қадам орқага”, “Ишлашга имкон беринг, яхшилар”, “Қонунни ўзгартириш... мумкин” сарлавҳали ва бошқа хабар, лавҳаларни ўқидиму, аттанг, афсус деб қолдим. Мақолаларнинг ҳаётийлиги, ҳар бир сарлавҳа, ҳар бир сатрдаги маъно-мазмунни иложи борича халқ нуқтаи назаридан таърифлаш, ширали тил, ҳаётий мисоллар, қочириқлар газетхон сифатида мени шайдо этиб қолганди.

Газетанинг навбатдаги сонларидан бирида устоз журналист, иқтидорли ёзувчи Мақсуд Қориевнинг “Бош қўмондон” “бўш қўмондон”ми?” шунингдек, “Майдон ўртасидаги ҳисоботга тайёрмисиз?”, “Мақтов десанг қоп-қоп...”, “Залог”да қолган янгалар”, “Таҳририятга келган мактублар” сарлавҳали мақолалар қанчалар изтироб билан ёзилган. Газетадаги ҳамма мақола, лавҳалар, хабар, ҳазил, танқидларни санаб ўтиш ниятидан йироқман, аммо шуни таъкидлашим жоизки, “Ҳуррият”нинг қалин ошнасига айланиб қолибман.

ГАЗЕТАНИНГ ЮЗИ

Хўш, республикамиздаги мустақил газета ҳисобланмиш “Ҳуррият” мингминглаб муштарийлар қатори каминани қайси долзарб мавзулари билан ром этиб қўйди? Газета саҳифаларига олиб чиқилаётган ниҳоятда ҳаётий, халқ тили билан айтганда, одамларнинг дили тўрида, тили учида турган гаплар, фикрлар чақинли, энг асосийси, халқ ҳақ-ҳуқуқи, ҳақиқатни қарор топтириш йўлида ижодий изланиш-интилиш бор.

Газетани яна варақлайман. “Аёлга ҳурмат шуми?”, “Эгилган ҳақиқат”, “Когондан Бухорога бораётганда”, “Қонунпарвар талаба”... бу газетанинг бир сонидаги ҳақталаб мақолалар. “Бугун меъёрлар ўзгача”, “Мақоламни чоп этинг, уни “шарҳ”да гапирсин”..., “Каттақўрғон тонги: жанжалнинг шоми борми?” ва ниҳоят “Прокурор протести: у нимага хизмат қилмоғи керак?”

Газета саҳифаларини санаб сатрлар сонини оширяпти, деб ўйласангиз янглишасиз. Сарлавҳаларни санаётганимиз улар ҳар бирининг замирида инсон ҳақ-ҳуқуқлари, ҳақиқат учун кураш ва ниҳоят эркин, ҳуқуқий демократик талаблар рўёби учун кураш ётади. Ана энди, саҳифаларда силлиқланган эркин, ҳуқуқий давлат, ҳақиқатсевар халқнинг ҳақҳуқуқини ким ҳимоя қилмоғи керак?

Матбуотчилар билан қонун ҳимоячилари орасидаги “тўқнашув”-тортишувлар бугун бошланган эмас...

Узоққа бормайлик, Америка президенти Никсон “Эронгейт” можароси билан истеъфога чиқди. ГФР канцлери Г.Коль сайловлар жараёнида ўз партияси фойдасига белгиланганидан зиёд маблағ ўтказиб қўйгани учун катта можаро қуршовида қолди. Б.Н.Ельцин билан А.Б.Чубайснинг иқтисодий найранглари “Московский комсомолец” газетаси мухбири томонидан шармандаларча очиб ташланди. Буларнинг ҳаммаси матбуот, оммавий ахборот воситалари куч-қувватини кўз-кўз қилмайдими?

“Ҳуррият”да қонун ҳимоячиси бўлатуриб қонунни четлаб ўтаётганлар ҳақида гап борганида улар ўзларидан, халқдан уялмасмиканлар, деган савол туғилади менда. Яъни, “Тескари ҳақиқат” (31-сон), “Дилфуза ҳокимдан зўр чиқди, бироқ...” (36-сон), “Раҳбар қонунни биладими?” (38-сон), “Холбоев ҳалол эдими?” (40-сон), “Пўлат Гадоев нега қамалди?” (45-сон), “Тилхат “совлиқ” бўлолмайди” (51-сон) сарлавҳали мақолаларда писта пўчоғи мисол сиртга иткитиб ташланган инсон тақдири, ҳуқуқ муҳрдорларининг таъмагирликлари ётгани ўн беш кунлик ойдай сезилиб турибди-ку!

Газета янги XXI асрни ҳам ўз анъанасига мос долзарб мавзуларни кўтариш билан бошлади.

“Прокурор томошабин бўлса, додингни кимга айтасан?” (3-сон 2000 йил), “Қўлбола қотил” (4-сон), “Коммуна” “Намуна”га айланди” (5-сон), “Мен қамалиб чиқдим” (5-сон), “Томоша давом этмоқда” каби мақолаларни ҳис-ҳаяжонсиз ўқиб бўлмайди. Айниқса, “Юракдаги байроқ” мақоласи публицистик достондир (18-сон), “Мухбир кепти, нима бўпти?” мақоласи билан газета туман газеталари мавзусига неча бор қайтаётгани экан?

Хуллас, “Ҳуррият” газетаси чақинли фикрлар чорраҳаси, уни ўқимоқ, мағзини чақмоқ керак, деб ўйлайман.

ВАЗИФА

Юқорида ўзим иштиёқ, эҳтирос, илҳом билан ўқиган ҳамма сонлар, мақола, лавҳа, публицистик мақолалар рўйхатини тўла келтира олмадим, афсус. Аммо, “Экстрасенс аёл”, “Маматкино ҳангомалари” ва бошқа туркум мақолалар учун ҳам раҳмат. “Залог”даги янгалар” каби кичик мақолаларда ҳам бир олам маъно. “Ҳуррият”нинг ютуғи ҳам шундай ўткир муаммоларни дангал кўтариб, “ширали тил” билан ёритаётганидадир.

Вазифа “Ҳуррият” муштарийларини кўпайтириш, севимли газетани қўллабқувватлашдан иборат. Мен обунага чорлагани ке-ет-дим!

Нурмат РАЖАБОВ,
Хоразм вилояти,
Шовот тумани “Олтин мерос” хайрия жамғармаси раҳбари

Ташриф

“ШИНАВАНДА ТАНБЕҲИ — САНЪАТКОР ЮТУҒИ”

Суҳбатдошимиз - истеъдодли хонанда Ҳожиакбар Раҳматов. У ўзининг дилбар қўшиқлари билан халқимиз орасида алоҳида ҳурмат қозонган қўшиқчилардан ҳисобланади. Биз ундан ўзимизни қизиқтирган саволларга жавоб олдик.

— Ҳожиакбар ака! Ойнаи жаҳондаги суҳбатларингиздан бирида “шинаванда” деган иборани тилга олдингиз. Ҳақиқатда ҳам биз қўшиқчилигимиздаги қониқарсиз аҳвол ҳақида кўп қайғурамизу, унинг сабабларини топа олмаётганга ўхшаймиз. Шинаванда мухлис бўлибгина қолмай, ўзининг шинавандалиги билан хонандани тарбиялайди ҳам. Келинг, бугун ана шу шинавандалик хусусида кенгроқ суҳбатлашайлик.

— Дарҳақиқат, шинавандалик кенг тушунча. Назаримда, бир кўрсатувда бу тушунчанинг моҳиятини тўла очиб беролмагандекман. Бунга балки вақтнинг қисқалиги сабаб бўлгандир.

Ҳануз ёдимда, авваллари тўй-ҳашамларда бугунгидек беш-ўн нафар эмас, икки нафар санъаткор таклиф этиларди. Даврадаги шинавандаларнинг ўзлари танлаб, ўзларига ёққанини тинглашарди.

Шунингдек, бир шинаванданинг бир неча севган хонандалари ҳам бўлиши мумкинки, у уларнинг барчасини ҳурмат билан тинглайдию, аммо санъатига ҳар турли баҳо беради.

Фикримча, кейинги вақтларда шинавандалар йўқолиб кетди, минидиск деган нарса чиқиб, ҳақиқий санъатимизга бир оз путур етгандек. Масалан, бир тўй ёки бошқа тадбирда ўн-ўн беш хонандани айтишади, улар ҳам кела солиб аввалдан ёзиб олинган бу матоҳни ишга тушириб юборишади-да, оғзини ёлғондакам қимирлатиб ўтираверади. Мен бу ҳолатни ўзимга сира-сира қабул қилолмайман.

Яна айримларда шундай тушунча борки, улар: “Фалон хонандани айтсам, гуруҳи билан кўпчилик бўлиб келади, ундан кўра манавиларини айтсам, икки киши тинчгина келиб тўйни ўтказиб беради”, деб калта ўйлашади. Ҳолбуки, ўша “кам чиқим”ли икки киши биз тилга олиб ўтган диск ёрдамида бутун даврани авраб кетади.

Менимча, қўшиқчи кучли бўлса, ўзи ва санъатига ишонса, жонли овозда айтиши лозим.

— Шинавандаларингиздан танқид ёхуд танбеҳ эшитганмисиз? Мабодо, эшитган бўлсангиз, бунга сабаб нима?

— Яқинда тўй сўнгида шинавандаларимиздан бири ўзи яхши кўриб эшитадиган қўшиқларимиздан бирини сўраб қолди. Тўғрисини айтсам, роса чарчаганим туфайли унинг илтимосини эътиборсиз қолдиргандим. Бир маҳал мендан қўшиқ сўраган шинаванда йигит олдимга келди-да, шундай деди: “Демак, сизнинг телевидениеда гапирган гапингиз бошқаю, ишингиз бошқа экан-да!”

Шу гапни эшитдиму, чарчоқни ҳам унутиб, у сўраган қўшиқни айтиб бердим. Шинаванда йигитнинг вақтида берган танбеҳи мени анча ҳушёр торттириб қўйганди.

Назаримда, инсон танқидни тўғри қабул қила олиши керак. Сабаби, ҳақиқий шинавандагина танқид қилади. Чунки у ўз қўшиқчисини камчиликлардан холи кўришни хоҳлайди. Сиз айтмоқчи, ўзи севган санъаткорни билибилмай шу йўл билан тарбиялайди.

Шинаванда танбеҳи – санъаткор бахти, шундай эмасми?

— “Машҳурликнинг бирдан-бир йўли замонавий асбоб-ускуналарда шўх қўшиқлар айтиш” деган ақидага муносабатингизни билмоқчийдик.

— Бу ақидага қўшиладиган ва қўшилмайдиган жиҳатлар бор. Қўшилмайдиган жиҳатлар шундаки, машҳур бўлишбўлмаслик, кўпроқ “очко” олиш фақат шўх ва замонавий қўшиқлар ижро этишда эмас. Негаки, юракдан айтилган қўшиқ, у шўх бўладими, мумтоз бўладими, аввало, юракдан ижро этилиши шарт. Маҳорат билан ижро этилса, “Қаро кўзим” билан ҳам “очко” олса бўлади. Масалан, Ш.Жўраевни машҳур қилган қўшиқ – “Биринчи муҳаббатим”, Ю.Усмонованинг танилишига сабаб бўлган қўшиқ - “Сўзламоқ эрсанг гапингни бурқама пардоз билан”, М.Азимов “Самарқандга борсам мен агар...”, Н.Абдуллаева “Баригал” билан танилгани барчамизга маълум. Маъмуржон Тўхтасиновни машҳур қилган қўшиқ Бобур ғазали билан айтиладиган “Яхшилиғ” эмасми?..

Аммо бу замонавий қўшиқ айтмаслик керак деганни билдирмайди. Қандай қўшиқ айтишдан қатъий назар, юқорида тилга олиб ўтганимдек, дўндириб айтиб қўйиш керак. Мен ана шу жиҳатгагина қўшиламан.

— Овозингиз Ўзбекистон Халқ артисти Ғуломжон Ёқубовнинг овозига айнан ўхшайди, буни кўпчилик қувватлайди ҳам...

— Тан олиш керакки, ёшлигимда Ғ.Ёқубов ижро этган қўшиқларни кўп эшитганман ва тақлид қилганман. Қўшиқ айтишни шу кишидан ўрганганман.

Бугунга келиб ўзимнинг қўшиқларимни айтаяпман, ўзимга ўхшашга ҳаракат қилаяпман, изланяпман, меҳнат қилаяпман. Лекин барибирам ўзакка, устозимиз ижро усулларига тортадиган томонлар бор...

Устозларим - Ўзбекистон Халқ артистлари Ғуломжон Ёқубов ва Абдуҳошим Исмоиловлардан мингдан-минг розиман, улардан ўрганганимдан ўрганмаганларим кўпроқ деб ўйлайман.

— Яқин орада катта концерт бериш ниятларингиз борми?

— Албатта, келажакда “Туркистон”, “Халқлар дўстлиги” саройларида концертлар беришни кўнглимга тугиб қўйганман.

— Ҳожиакбар ака, мамлакатимиз мустақиллигининг тўққиз йиллик тўйи олдидан мукофотланган бир гуруҳ санъаткорлар орасида сизни ҳам кўриб, тўғриси, қувондик. Халқимиз ишончи - Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган артист унвони муборак бўлсин!

— Раҳмат! Камтарин меҳнатимизни шунчалик юқори баҳолаган халқимиз олдида қилишимиз лозим бўлган ишларимиз ҳали бисёр. Ушбу юксак мукофот мени янада янги зафарларга ундайди.

— Самимий суҳбатингиз учун ташаккур!

Суҳбатни АБДУРАУФ ёзиб олди.

МАҲАЛЛИЙЧИЛИК

Маҳаллийчилик, дўстлар, тараққиёт тўғони,
Тўғри деб ёзилади қариндошнинг ёлғони.

Тоға жиянни, ака укани танқид қилмас,
Хира тортмай қолмайди ўша муҳит осмони.

Соф ҳаво бузилади, юксалишларга қарши,
Пайдо бўлар у ерда тўсиқларнинг йўғони.

Ғирромлик даврон суриб, ҳалоллик азоб чекар,
Маҳаллийчилик, Тўра, тараққиёт тўғони.

Тўра ЖУМАН

Диққат! Диққат!

Газетамизнинг қадрли муштарийлари! Қуйида берилаётган саволимизга биринчи бўлиб жавоб топсангиз, "Ёшлар" радиоканалининг махсус совғасига эга бўласиз.

Биринчи ўзбек генерали ким?

Эслатма: саволларга жавоб топгач, 4 кун ичида мазкур купонни "Ёшлар" радиоканалига топширишингиз шарт! Ғолибларга "RADIO-RECORDS" студиясининг совғалари берилади.

Бўлажак спортчи

ЭЪЛОН

Тошкент фармацевтика институти томонидан 1999 йил 25 июнда Аннаев Мамаражаб Хонимқулович номига берилган № 253113 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.